

PROVEDBENI PROGRAM
OPĆINE ŠPIŠIĆ BUKOVICA
ZA RAZDOBLJE OD 2025. DO 2029. GODINE

Srpanj, 2025.

Sadržaj

Sadržaj

Predgovor	1
1. Uvod	2
1.1. Sustav planiranja	3
1.2. Provedbeni program.....	3
1.3. Sadržaj provedbenog programa	4
1.4. Djelokrug rada Općine Špišić Bukovica	5
2. Opći podaci	6
2.1. Geografski položaj Republike Hrvatske, Virovitičko-podravске županije i Općine Špišić Bukovica.....	6
2.2. Općina Špišić Bukovica	8
3. Resursi, prostor, prirodni te ljudski potencijal.....	11
3.1. Reljef i zemljište.....	11
3.2. Klimatska obilježja	12
3.3. Vodni resursi	13
3.4. Demografska i obrazovna struktura	14
3.5. Zaštita prostora.....	15
4. Infrastruktura.....	18
4.1. Prometna infrastruktura i suprastruktura	18
4.2. Vodoopskrba i odvodnja.....	20
4.3. Opskrba električnom energijom.....	21
4.4. Opskrba plinom	22
4.5. Telekomunikacijska mreža	24
5. Komunalne djelatnosti	25
5.1. Odvodnja i pročišćavanje otpadnih voda	25
5.2. Gospodarenje otpadom	26
6. Društvene djelatnosti	27
6.1. Obrazovanje.....	27
6.2. Kulturna i prirodna baština.....	28
7. Gospodarstvo	30

7.1.	Turizam	30
7.2.	Poljoprivreda	31
7.3.	Malo i srednje poduzetništvo	32
7.4.	SWOT analiza gospodarstva	34
8.	Strateški ciljevi, mjere i prioriteti	35
8.1.	Vizija i misija	35
8.2.	Strateški ciljevi i prioriteti	36
9.	Strateški okvir Provedbenog programa Općine Špišić Bukovica	39
9.1.	PRIORITET 1 – Osnaživanje gospodarstva	41
9.2.	PRIORITET 2 – Unapređenje kvalitete života	43
9.3.	PRIORITET 3 – Zelena tranzicija i kvalitetno upravljanje prostorom i okolišem	47
9.4.	PRIORITET 4 – Unapređenje kvalitete upravljanja razvojem	49
10.	Okvir za praćenje i izvještavanje	52
11.	Prilozi	53
	Literatura	54
	Popis slika	55
	Popis tablica	56

Predgovor

Sukladno odredbama Zakona o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske („Narodne novine“, br. 123/17), Općina Špišić Bukovica izrađuje Provedbeni program, čime se usklađuje s nacionalnim okvirom planiranja i upravljanja lokalnim razvojem. Riječ je o kratkoročnom strateškom dokumentu¹ koji definira konkretne ciljeve, mjere i aktivnosti Općine u okviru jednog mandata općinskog načelnika, a izravno je povezan s višegodišnjim proračunom te se donosi najkasnije u roku od 120 dana od stupanja načelnika na dužnost.

Provedbeni program nije samo upravljački alat, već i mehanizam koordinacije razvojnih prioriteta sa srednjoročnim aktima viših razina vlasti, uključujući i obvezu usklađivanja s fiskalnim kapacitetima proračuna jedinice lokalne samouprave. U njegovoj izradi posebna se pozornost posvećuje raščlambi svake mjere na pripadajuće aktivnosti i projekte, s jasno naznačenim izvorima financiranja – bilo da se radi o sredstvima iz lokalnog proračuna, državnim subvencijama ili dostupnim fondovima Europske unije. Takav integrirani pristup omogućuje kvalitetnije planiranje, transparentno trošenje javnih sredstava te jačanje odgovornosti u upravljanju razvojnim procesima unutar općinske uprave.

¹ Svi dokumenti trajnosti do 5 godina spadaju u kratkoročne dokumente, a upravo ovaj dokument pokriva 4-godišnje razdoblje

1. Uvod

U skladu s člankom 26. Zakona o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske (Narodne novine 123/17, 151/22; dalje u tekstu: Zakon), jedinice lokalne samouprave obvezne su izraditi i donijeti provedbene programe koji se odnose na mandatno razdoblje 2024. – 2029. Ova zakonska obveza uvedena je kako bi se omogućilo učinkovitije rješavanje razvojnih prioriteta na regionalnoj i lokalnoj razini te kako bi se uspostavio koherentan i učinkovit sustav strateškog planiranja. Uz Plan razvoja, koji se izrađuje za razdoblje od 5 do 10 godina, jedinice lokalne samouprave obvezne su izraditi i Provedbeni program, koji predstavlja kratkoročni strateški dokument planiranja u trajanju od 1 do 5 godina. Donošenje Provedbenog programa predviđeno je Zakonom, a dokument se izrađuje i usvaja tijekom trajanja mandata izvršnog tijela (općinskog načelnika ili gradonačelnika), najkasnije 120 dana od dana preuzimanja dužnosti. Program obuhvaća četverogodišnje razdoblje, izravno je povezan s višegodišnjim proračunom te definira prioritetne mjere i aktivnosti u skladu s nacionalnim, regionalnim i lokalnim razvojnim ciljevima.

Provedbeni programi također uključuju doprinos drugih javnopravnih tijela unutar djelokruga jedinica lokalne samouprave, neovisno o njihovoj pravnoj osobnosti. U skladu s člankom 23. Uredbe o smjernicama za izradu akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (Narodne novine 89/18; dalje u tekstu: Uredba), omogućena je revizija Provedbenih programa na godišnjoj osnovi ili po potrebi, kako bi se odgovorilo na promjene u političkom ili fiskalnom kontekstu te na moguće nepredviđene okolnosti. Tijela zadužena za izradu tih dokumenata obvezna su slijediti smjernice propisane Uredbom, dok se u fazi provedbe i izvještavanja moraju pridržavati odredbi Pravilnika o rokovima i postupcima praćenja i izvještavanja o provedbi akata strateškog planiranja (Narodne novine 6/19).

Provedbeni program Općine Špišić Bukovica predstavlja temeljni dokument kojim se planira i upravlja razvojem Općine kroz optimalno korištenje njezinih lokalnih resursa i iskorištavanje razvojnih mogućnosti dostupnih na regionalnoj, nacionalnoj i europskoj razini. Kroz jasno definirane ciljeve, mjere i prioritete, ovaj dokument omogućuje učinkovito i transparentno upravljanje javnim sredstvima i usmjeravanje investicija u projekte koji pridonose unaprjeđenju kvalitete života stanovnika Općine. Izrada Provedbenog programa uključila je dionike iz različitih sektora lokalne zajednice, čime je osigurana usklađenost razvojnih potreba s realnim mogućnostima financiranja i provedbe. Također, Program osigurava usklađivanje lokalnih razvojnih prioriteta s ciljevima na nacionalnoj i europskoj

razini, što predstavlja važan preduvjet za pristup i korištenje sredstava europskih strukturnih i investicijskih fondova. Time Provedbeni program postaje ključni instrument planiranja i ostvarivanja održivog razvoja Općine u nadolazećem mandatnom razdoblju.

1.1. Sustav planiranja

Sustav strateškog planiranja i upravljanja razvojem temelji se na načelima točnosti i cjelovitosti, učinkovitosti i djelotvornosti, odgovornosti, usmjerenosti na rezultate, održivosti, partnerstva te transparentnosti u radu i odlučivanju. Akti strateškog planiranja razvrstavaju se prema trajanju njihova važenja na tri osnovne skupine:

1. dugoročni akti strateškog planiranja, koji se izrađuju i donose za razdoblje od najmanje deset godina;
2. srednjoročni akti, koji pokrivaju razdoblje od pet do deset godina; te
3. kratkoročni akti strateškog planiranja, koji se odnose na razdoblje od jedne do pet godina.

Provedbeni program predstavlja jedan od kratkoročnih akata i u njemu se utvrđuju vizija i misija razvoja jedinice lokalne samouprave, pri čemu se definira poželjna budućnost, strateški ciljevi te očekivani izgled i funkcija općine ili grada nakon ostvarenja planiranih rezultata. Ovaj dokument služi kao operativni okvir za usmjeravanje aktivnosti i donošenje odluka u skladu s jasno definiranim razvojnim prioritetima. Po završetku razdoblja provedbe, svaki plan podliježe ponovnoj evaluaciji, čime se osigurava mogućnost prilagodbe i pokretanja novog ciklusa strateškog planiranja u skladu s aktualnim okolnostima i potrebama zajednice.

1.2. Provedbeni program

Provedbeni programi jedinica lokalne samouprave predstavljaju kratkoročne akte strateškog planiranja od posebnog značaja za lokalnu razinu, kojima se konkretno definiraju ciljevi usmjereni na provedbu strateških i posebnih razvojnih prioriteta iz relevantnih akata strateškog planiranja. Naime, provedbeni programi osobito su važni za jedinice lokalne samouprave koje zbog svojih specifičnih prirodnih, društvenih ili gospodarskih obilježja ne mogu adekvatno planirati razvoj isključivo temeljem srednjoročnih strateških dokumenata izrađenih na razini županija ili drugih širih teritorijalnih cjelina. Provedbeni program Općine Špišić Bukovica usmjerava se na provedbu razvojnih ciljeva koji su usklađeni s razvojnim planovima Virovitičko-podravske županije, kao i s Nacionalnom strategijom razvoja Republike

Hrvatske do 2030. godine. Nadalje, program se temelji na pet glavnih ciljeva kohezijske i regionalne politike Europske unije za razdoblje 2021. – 2027., čime se osigurava usklađenost s europskim prioritetima održivog i uključivog razvoja.

U provedbi ciljeva predviđenih ovim dokumentom planira se korištenje raspoloživih financijskih sredstava iz više izvora, uključujući bespovratna sredstva iz fondova Europske unije (npr. Europski fond za regionalni razvoj, Kohezijski fond, Europski socijalni fond +), ali i iz nacionalnog proračuna Republike Hrvatske. Dodatno, značajan doprinos ostvaruje se kroz javne pozive i natječaje koje raspisuje resorna ministarstva, kao što su Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije (npr. Program podrške brdsko-planinskim i potpomognutim područjima), Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja, Ministarstvo znanosti i obrazovanja, Ministarstvo kulture i medija, Ministarstvo turizma i sporta te druga nadležna tijela.

Korištenjem kombiniranog pristupa financiranja omogućuje se stabilna i učinkovita provedba projekata, jačanje lokalne infrastrukture, poticanje gospodarstva, podizanje kvalitete života i bolje iskorištavanje razvojnih potencijala Općine. Ovakav financijski okvir povećava otpornost lokalne zajednice, pridonosi fiskalnoj održivosti i jača sposobnost Općine za planiranje i provedbu integriranih razvojnih mjera.

1.3. Sadržaj provedbenog programa

Sukladno članku 18. Uredbe o smjernicama za izradu akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, svaki Provedbeni program jedinice lokalne samouprave mora sadržavati sljedeće sastavne dijelove:

- ✓ Vizija jedinice lokalne samouprave – prikaz željenog dugoročnog smjera razvoja koji oslikava buduće stanje kakvom Općina teži;
- ✓ Mandat i misija jedinice lokalne samouprave – uloga, temeljne zadaće i svrha postojanja lokalne samouprave u kontekstu pružanja javnih usluga i ostvarivanja razvojnih ciljeva;
- ✓ Opis kratkoročnih razvojnih potreba i razvojnih potencijala – analiza trenutnog stanja, ključnih izazova i mogućnosti u kontekstu gospodarskog, društvenog i infrastrukturnog razvoja;
- ✓ Prioriteti jedinice lokalne samouprave i obrazloženje za njihov odabir – definiranje ključnih područja djelovanja na koja će se usmjeriti razvojni naponi, uz jasnu argumentaciju temeljem analize potreba i ciljeva zajednice;

- ✓ Odabir strateških i pripadajućih posebnih ciljeva – identifikacija ciljeva iz viših strateških dokumenata (nacionalnih, regionalnih), uz obrazloženje njihove usklađenosti s važećim dokumentima prostornog uređenja;
- ✓ Terminski plan mjera, aktivnosti i projekata – vremenski usklađen popis planiranih intervencija usmjerenih na ostvarenje posebnih ciljeva, uključujući očekivane početke i završetke provedbe;
- ✓ Popis ključnih pokazatelja ishoda i rezultata – odabir relevantnih pokazatelja iz Biblioteke pokazatelja, uz navođenje ciljnih vrijednosti radi praćenja učinkovitosti i napretka;
- ✓ Financijski plan – okvirni prikaz potrebnih financijskih sredstava za provedbu planiranih mjera, aktivnosti i projekata, uključujući izvore financiranja (proračun, EU fondovi, nacionalni fondovi i dr.);
- ✓ Opis okvira za praćenje provedbe – sustav praćenja, evaluacije i izvještavanja o napretku u ostvarivanju ciljeva, u skladu s važećim propisima i standardima upravljanja razvojem.

Provedbeni programi za četverogodišnje razdoblje, koje izrađuju jedinice lokalne samouprave nakon stupanja na dužnost izvršnog tijela, moraju biti usklađeni s ciklusom planiranja proračuna. Općinski načelnik ili gradonačelnik dužan je donijeti Provedbeni program najkasnije u roku od 120 dana od dana stupanja na dužnost. U slučaju promjene izvršnog tijela tijekom trajanja mandata, novoizabrano tijelo obvezno je preispitati postojeći Provedbeni program te, prema potrebi, donijeti novi dokument u roku od 60 dana od preuzimanja dužnosti.

Iznimno, izrada novog Provedbenog programa nije obvezna ako je u trenutku preuzimanja dužnosti do redovnih lokalnih izbora preostalo manje od jedne godine. Provedbeni programi izrađuju se u skladu s metodološkim smjernicama utvrđenima u Priručniku o strateškom planiranju, koji je izradilo i donijelo Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije, kao nadležno koordinacijsko tijelo za strateško planiranje.

1.4. Djelokrug rada Općine Špišić Bukovica

U skladu s Ustavom Republike Hrvatske (NN 56/90, 135/97, 08/98, 113/00, 124/00, 28/01, 41/01, 55/01, 76/10, 85/10 i 05/14), Zakonom o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi (NN 33/01, 60/01, 129/05, 109/07, 125/08, 36/09, 150/11, 144/12, 19/13, 137/15, 123/17, 98/19 i 144/20) te Statutom Općine Špišić Bukovica, utvrđen je

samoupravni djelokrug jedinice lokalne samouprave. Općina Špišić Bukovica, u okviru svojeg samoupravnog djelokruga, obavlja poslove lokalnog značaja kojima se neposredno ostvaruju potrebe građana, a koji nisu Ustavom ili zakonima dodijeljeni državnim tijelima. Riječ je osobito o poslovima koji se odnose na:

- ✓ uređenje naselja i stanovanje,
- ✓ prostorno i urbanističko planiranje,
- ✓ komunalno gospodarstvo,
- ✓ brigu o djeci,
- ✓ socijalnu skrb,
- ✓ primarnu zdravstvenu zaštitu,
- ✓ odgoj i osnovno obrazovanje,
- ✓ kulturu, tjelesnu kulturu i sport,
- ✓ zaštitu potrošača,
- ✓ zaštitu i unapređenje prirodnog okoliša,
- ✓ protupožarnu zaštitu i civilnu zaštitu,
- ✓ promet na području Općine,
- ✓ te druge poslove sukladno posebnim zakonima.

Općina Špišić Bukovica obavlja navedene poslove u skladu s posebnim zakonima kojima se uređuju pojedine djelatnosti. Detaljnije razrađeni opseg i način obavljanja poslova iz samoupravnog djelokruga određuju se odlukama Općinskog vijeća i Općinskog načelnika, sukladno važećim zakonima i Statutu Općine.

2. Opći podaci

Ovo poglavlje usmjereno je na općenito povijesno i geografsko pozicioniranje Općine:

2.1. Geografski položaj Republike Hrvatske, Virovitičko-podravske županije i Općine Špišić Bukovica

Republika Hrvatska smještena je u jugoistočnom dijelu Europe, na razmeđu srednje Europe, Balkanskog poluotoka i Mediterana, što joj osigurava izrazito povoljan geostrateški

položaj. Njezina teritorijalna konfiguracija izduženog luka omogućuje povezanost različitih europskih regija – od panonske nizine na sjeveroistoku, preko dinarskog planinskog pojasa u središnjem dijelu, do jadranske obale na jugozapadu. Hrvatska graniči sa šest država: Slovenijom i Mađarskom na sjeveru, Srbijom na istoku, Bosnom i Hercegovinom i Crnom Gorom na jugu te Italijom na zapadu (morskom granicom). S izlazom na Jadransko more u dužini od preko 1.700 kilometara obalne linije (uključujući više od 1.200 otoka, otočića i hridi), Hrvatska ima važnu prometnu, trgovinsku i turističku ulogu u Sredozemlju. Pomorski pristup omogućuje strateško povezivanje s južnom Europom, Bliskim Istokom i sjevernom Afrikom. Na kopnu, Hrvatska leži na važnim europskim prometnim koridorima – uključujući Koridor Vc koji povezuje srednju Europu s Jadranom – čime se dodatno potvrđuje njezin položaj kao prometnog i logističkog čvorišta. Zemlja je geografski podijeljena u tri glavne regije: nizinsku (panonsku) Hrvatsku, planinsku (gorsku) Hrvatsku i primorsku (jadransku) Hrvatsku. Ova raznolikost krajolika doprinosi raznolikim gospodarskim potencijalima – od poljoprivrede i energetike u Panoniji, preko šumarstva i vodnih resursa u Gorskom kotaru i Lici, do turizma, pomorstva i ribarstva na Jadranu.

Virovitičko-podravska županija smještena je na sjeveroistoku Republike Hrvatske i obuhvaća ukupno tri grada i trinaest općina, među kojima je najveći grad Virovitica, ujedno i administrativno sjedište Županije. Prostire se na površini od 2.024 km², što čini oko 3,57 % ukupne površine Republike Hrvatske. Prema popisu stanovništva iz 2021. godine, Županija je brojala 70.368 stanovnika. Povijesno gledano, Virovitičko-podravska županija prvi se put spominje u 13. stoljeću kao kraljevska županija dinastije Arpadović, dok je u suvremenom administrativnom obliku uspostavljena 1993. godine, temeljem Zakona o lokalnoj samoupravi i upravi, čime je obnovljena povijesna Virovitička županija. Prva sjednica Županijske skupštine održana je 13. travnja 1993. godine.

Županija obiluje bogatom kulturnom i prirodnom baštinom. Među znamenitostima ističu se Ružica grad pokraj Orahovice – jedan od najuščuvanijih i najvažnijih srednjovjekovnih gradova u Hrvatskoj, crkva sv. Lovre u Crkvarima, crkva sv. Petra u Čađavici, manastir s crkvom sv. Nikole kod Duzluka te crkva Pohoda Blažene Djevice Marije u Voćinu. Od prirodnih posebnosti izdvajaju se Park prirode Papuk i Rupnica – zaštićeni geološki spomenik prirode jedinstven u ovom dijelu Europe. Virovitičko-podravska županija ima značajne geostrateške prednosti zbog svog položaja na sjecištu važnih prometnih pravaca između srednje Europe i jugoistočnog dijela Balkana. Nalazi se u neposrednoj blizini granice s Mađarskom, što omogućuje snažnu prekograničnu suradnju i lakši pristup tržištima Europske unije. Razvijena cestovna infrastruktura, uključujući važnu prometnicu Podravske

magistrale (D2), omogućuje učinkovitu povezanost sa županijama Panonske Hrvatske, ali i šire. Geografski položaj Županije čini ju pogodnom za razvoj logističkih centara, prekograničnih projekata, kao i poljoprivredno-prehrambene industrije, što dodatno jača njezin gospodarski i investicijski potencijal.

Slika 1: Teritorijalna podjela Virovitičko-podravske županije

Izvor: https://ravidra.hr/files/file/dokumenti/Novosti/Analiza-stanja_SWOT-i-Analiza-PiP-nacrt.pdf

10.07.2025.

2.2. Općina Špišić Bukovica

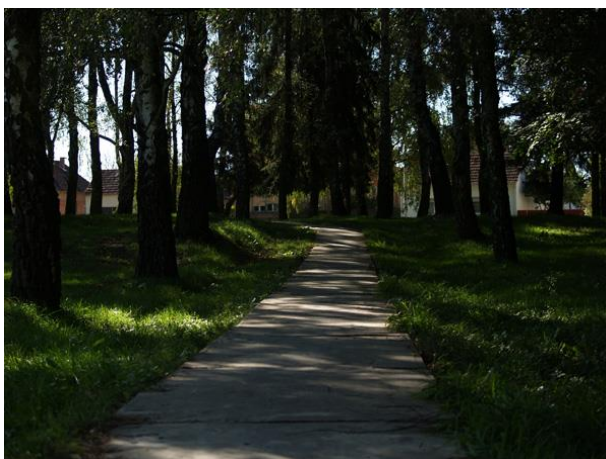
Općina Špišić Bukovica smještena je u zapadnom dijelu Virovitičko-podravske županije. Na istoku graniči s gradom Viroviticom i Općinom Lukač, na zapadu s Općinom Pitomača, na sjeveru s Republikom Mađarskom, dok ju s juga omeđuje Bjelovarsko-bilogorska županija. Administrativno središte Općine je naselje Špišić Bukovica, koje se nalazi na udaljenosti od sedam kilometara od županijskog središta Virovitice, oko 140 kilometara od glavnog grada Zagreba te približno 120 kilometara od Osijeka. Općina je prometno izuzetno dobro povezana. Kroz središte Špišić Bukovice prolaze državna cesta D2 (tzv. Podravska magistrala) i željeznička pruga Koprivnica–Virovitica–Osijek, koje omogućuju kvalitetnu cestovnu i željezničku dostupnost. Osim kroz središte, Podravska magistrala prolazi i kroz naselje Lozan, dok željeznička pruga prolazi i kroz naselje Vukosavljevica, što dodatno

doprinosi mobilnosti stanovništva i gospodarskoj povezanosti. Geografski, općinsko područje obuhvaća prostor od plodnih ravničarskih polja do brežuljkastih predjela Bilogore, bogatih šumama i vinogradima, te se proteže sve do rijeke Drave na sjeveru. Prirodna raznolikost čini prostor Općine izrazito pogodnim za poljoprivredu, šumarstvo, stočarstvo, ali i razvoj ruralnog turizma.

Općina Špišić Bukovica obuhvaća ukupno šest naselja: Špišić Bukovicu s Novim Antunovcem (kao administrativnim i najvećim naseljem), Bušetinu, Lozan, Vukosavljevicu, Rogovac i Okrugljaču. Općina Špišić Bukovica prostire se na površini od 107,94 km², što čini približno 5 % ukupne površine Virovitičko-podravske županije, odnosno oko 0,19 % teritorija Republike Hrvatske. Prema popisu stanovništva iz 2021. godine, Općina ima 3.303 stanovnika, što ukazuje na izražen demografski pad u odnosu na prethodno desetljeće. Time Općina čini oko 5 % stanovništva županije, a broj stanovnika, kao i trendovi, prate obrasce karakteristične za većinu ruralnih dijelova Hrvatske.

Gustoća naseljenosti u Općini iznosi 30,6 stanovnika po km², što je znatno ispod nacionalnog prosjeka od 76 stanovnika po km² te niže i od županijskog prosjeka. Ovi pokazatelji ukazuju na smanjenu naseljenost, karakterističnu za pretežito poljoprivredna i slabije urbanizirana područja, ali i na potrebu za ciljanom demografskom i razvojnim politikama. Unatoč tome, Općina zadržava značajan prostorni udio u županiji i ima stabilnu osnovu za budući razvoj kroz korištenje lokalnih resursa i prometnu povezanost.

Ovi pokazatelji upućuju na manju naseljenost u odnosu na državni prosjek, što je u skladu s demografskim trendovima koji obilježavaju ruralna i pretežito poljoprivredna područja u Hrvatskoj. Unatoč nižoj gustoći naseljenosti, Općina zauzima proporcionalno značajan udio u ukupnoj površini i stanovništvu Virovitičko-podravske županije, što joj daje važnu ulogu u lokalnom prostornom i razvojnom planiranju. Međutim, Općina zadržava stabilnu lokalnu zajednicu s razvijenom komunalnom infrastrukturom, predanošću očuvanju okoliša i nastojanjima za privlačenje novih razvojnih ulaganja.

Slika 2: Fotografije s područja općine Špišić Bukovica

Izvor: Općina Špišić Bukovica

3. Resursi, prostor, prirodni te ljudski potencijal

Predmetno poglavlje obuhvaća informacije o reljefu, vrsti zemljišta, klimatskih obilježjima, vodnim resursima, demografskim kretanjima, te obrazovnoj strukturi stanovništva:

3.1. Reljef i zemljište

Prostor Općine Špišić Bukovica pripada Dravskoj potolinskoj zoni, gdje dolazi do njezina najizraženijeg radijalnog širenja, što značajno utječe na oblikovanje reljefa i hidrogeološke značajke područja. Južni dio Općine ulazi u sjeverne padine Bilogore, gdje je reljef izraženije stepenast i blago valovit, s uzvišenjima koja dosežu i do 258 metara nadmorske visine. Suprotno tome, sjeverni dio Općine, koji se prostire prema rijeci Dravi, obilježen je niskim ravnicama visine između 110 i 115 metara nad morem, karakterističnim za podravski nizinski kraj. Rijeka Drava, kao prirodna sjeverna granica Općine, teče u smjeru zapad–istok i ima važnu ulogu u oblikovanju reljefa, režimu podzemnih voda i poljoprivrednoj proizvodnji. U geološkom pogledu, područje Općine sastoji se pretežito od prapora, eolskih pijesaka te organogeno-barskih sedimenata poput barskih glina, treseta i pijesaka. Tijekom srednjeg i gornjeg pliocena, u jezerskom okruženju unutar tadašnjeg zatvorenog sedimentacijskog prostora, nataložene su paludinske naslage koje se sastoje od glina, pjeskovitog slita i slojeva lignita. Završnim geomorfološkim procesima – osobito erozijom, denudacijom te deluvijalno-proluvijalnim i aluvijalnim nanosima – oblikovana su plodna nizinska područja Podravine, danas pogodna za intenzivnu poljoprivredu. Općina Špišić Bukovica nalazi se u umjereno seizmički aktivnom području, gdje je maksimalno opaženi intenzitet potresa procijenjen na VII stupnjeva po MCS skali (Mercalli–Cancani–Sieberg). Iako ne pripada visoko rizičnim zonama, seizmička stabilnost predstavlja važan parametar u planiranju infrastrukture i gradnje. Na području Općine registrirane su i značajne vodne površine koje obuhvaćaju oko 222 ha, odnosno 2,06 % ukupne površine Općine. One uključuju rijeku Dravu, melioracijske kanale, ribnjake i druge površinske vode, koje imaju važnu ulogu u regulaciji mikroklimе, zaštiti okoliša i razvoju gospodarskih aktivnosti poput poljoprivrede i sportskog ribolova.

3.2. Klimatska obilježja

Područje Općine Špišić Bukovica nalazi se unutar umjereno kontinentalne klimatske zone, koja se odlikuje izraženim godišnjim dobima i karakteristikama tipičnim za nizinski i blago brežuljkasti prostor središnje i istočne Hrvatske. Prema Köppenovoj klasifikaciji klime, ovo područje pripada tipu Cfb, što označava umjereno toplu vlažnu klimu s toplim ljetima. Takva klima obilježena je srednjim mjesečnim temperaturama najhladnijeg mjeseca višima od -3°C i nižima od 18°C , dok najtopliji mjesec ne prelazi 22°C , a barem četiri mjeseca u godini bilježe prosječnu temperaturu višu od 10°C . Godišnja količina oborina na području Općine kreće se između 675 i 900 milimetara, a raspoređena je tako da nema izrazito suhih mjeseci. Tijekom godine oborine imaju dva izraženija maksimuma – u toplom dijelu godine i u jesenskom razdoblju – dok se minimum padalina javlja u siječnju. Ovakav raspored oborina, osobito tijekom vegetacijskog razdoblja, u pravilu pogoduje poljoprivrednoj proizvodnji, iako su sve češće prisutne klimatske nepravilnosti u obliku suša ili prekomjernih oborina koje mogu negativno utjecati na stabilnost uroda.

Prosječna godišnja temperatura zraka iznosi između $10,0$ i $10,4^{\circ}\text{C}$. Ljetni mjeseci, posebice srpanj i kolovoz, donose dnevne temperature koje se u prosjeku penju do 28°C , dok se u zimskim mjesecima prosječne minimalne vrijednosti spuštaju do 0°C . Ekstremne temperature također su zabilježene – najviša ikad izmjerena temperatura iznosila je $39,5^{\circ}\text{C}$ u kolovozu 2003. godine. Relativna vlažnost zraka na ovom području iznosi oko 84 %, s najnižim vrijednostima u kasno proljeće i najvišima tijekom jeseni i zime, što pridonosi stvaranju magle, rose i povećanoj zasićenosti zraka vlagom. Vjetrovi su uglavnom blagog intenziteta i najčešće pušu iz jugozapadnog, sjeverozapadnog i zapadnog smjera. Najveći dio godine zabilježeni vjetrovi spadaju u kategoriju slabih i umjerenih, a samo rijetko dosežu jačinu koja bi mogla imati veći utjecaj na prostor. Jaki vjetrovi, koji mogu dostići intenzitet od šest stupnjeva po Beaufortovoj skali, vrlo su rijetka pojava i kada se jave, dolaze najčešće sa sjevera, uglavnom tijekom ljetnih mjeseci. Olujni vjetrovi gotovo da nisu prisutni, što dodatno potvrđuje stabilnost lokalne mikroklike.

Na području Općine godišnje se u prosjeku jednom pojavljuje tuča, najčešće između svibnja i srpnja, a mraz se može javiti od rujna do svibnja. Najveću štetu mraz uzrokuje kada se javi u vrijeme vegetacije. Jesenska razdoblja su u pravilu toplija od proljetnih, što je još jedna potvrda kontinentalnog tipa klime koja prevladava na ovom prostoru. S obzirom na prisutne klimatske rizike, posebno one povezane s poljoprivredom i vodnim resursima, Strateška studija utjecaja na okoliš Virovitičko-podravske županije prepoznaje potrebu za

provedbom prilagodbenih mjera koje će omogućiti dugoročnu otpornost na klimatske promjene. Te mjere uključuju poboljšanje sustava navodnjavanja, primjenu održivih i prilagodljivih agrotehničkih praksi, uređenje nizinskih prostora radi poboljšanja vodnog režima te uspostavu učinkovitih sustava za upravljanje oborinskim vodama. Na području Općine već se provodi organizirana protugradna obrana putem Radarskog centra Bilogora, koji djeluje na oblake s ciljem smanjenja razorne moći tuče. Ovakva kombinacija prirodnih uvjeta i planski provedenih mjera stvara temelj za održivo gospodarenje prostorom i prilagodbu lokalne zajednice na klimatske izazove sadašnjosti i budućnosti.

3.3. Vodni resursi

Vodne površine na području Općine Špišić Bukovica obuhvaćaju nešto više od 1,5 % ukupne površine općine, pri čemu je slivna površina procijenjena na oko 105 km². Hidrografski sustav Općine čine rijeka Drava kao glavni vodotok te niz manjih rijeka, potoka i kanala koji zajedno oblikuju lokalni vodni režim i imaju značajnu ulogu u prirodnom odvodnjavanju, zaštiti od poplava i opskrbi vodom za potrebe poljoprivrede i prirodnih ekosustava. Rijeka Drava teče kroz sjeverni dio općinskog područja i odvodnjava najveći dio teritorija, pri čemu prevladava nivalni režim, odnosno visoki vodostaji u proljetnim mjesecima uzrokovani otapanjem snijega u višim predjelima. Osim Drave, važniji vodotoci na području Općine uključuju Ođenicu i Lendavu, dok se značajni manji vodni tokovi odnose na potoke i kanale poput Gakovca, Skresa–Jelenske, Skrajne, Meterova jarka, Kalila, Bušetinskog bereka, ispusta „Zidina“ i Baškova.

Brdsko-ravničarski vodotoci u južnim i središnjim dijelovima Općine imaju snježno-kišni režim, koji se osobito ističe u hladnijem dijelu godine. Zbog izražene topografije, ti su vodotoci bujičnog karaktera te u kišnim razdobljima mogu donositi velike količine oborinskih voda i nanosa, koji se potom talože u nizinskim dijelovima Općine. S druge strane, vodotoci u nizinskim predjelima uglavnom su uređeni, regulirani i redovito se održavaju, što pridonosi stabilnosti vodnog režima, zaštiti zemljišta i sigurnosti naselja.

Hidrološka mreža važan je čimbenik u prostornom i gospodarskom planiranju Općine, osobito u kontekstu poljoprivrede, zaštite od poplava, održivog upravljanja vodama i očuvanja prirodnih staništa.

3.4. Demografska i obrazovna struktura

Prema rezultatima popisa stanovništva iz 2021. godine, Općina Špišić Bukovica ima ukupno 3.303 stanovnika. Starosna struktura pokazuje kako je 462 djece u dobi do 14 godina, dok je dominantna radno sposobna populacija u dobi od 15 do 64 godine s 2.125 osoba. Broj osoba starijih od 65 godina iznosi 715, što čini značajan udio u ukupnom stanovništvu. Spolna struktura pokazuje tradicionalnu, blago veću zastupljenost žena, s 1.637 stanovnica naspram 1.523 muškarca. Dominantna većina stanovništva (3.294 osobe) su državljani Republike Hrvatske, dok se devet osoba vodi kao strani državljani ili bez državljanstva. Iz etničke strukture jasno je da su Hrvati apsolutna većina, njih 3.272, dok Srbi broje osam osoba, a ostali manjinski identiteti zastupljeni su u minimalnom broju (14 osoba). Vezano uz vjersku pripadnost, većina stanovništva izjavljuje katoličku vjeru (2.931 osoba), slijede pripadnici drugih kršćanskih zajednica (290 osoba), pravoslavne vjere (16 osoba), islama (3 osobe), a 42 osobe su izjasnile da nemaju vjersku pripadnost.

Ovakva demografska struktura odražava trendove zrelosti društva s vidljivim procesima starenja i relativno malim udjelom mladih, što je karakteristično za ruralne demografske slike u Hrvatskoj. Izneseni podaci važni su za oblikovanje lokalnih politika usmjerenih na zadržavanje mladih, poticanje rađanja, uključivanje starijih osoba u društvene i ekonomske tokove te očuvanje etničke i kulturne homogenosti Općine. Prema popisu stanovništva iz 2021. godine, Općina Špišić Bukovica odražava obrazovni profil sličan onome u široj Virovitičko-podravskoj županiji, gdje su najbrojnije skupine stanovništva s srednjoškolskim i osnovnoškolskim obrazovanjem. U županiji se 44 % stanovništva izjasnilo kao završilo srednju školu, dok je osnovnoškolska razina obrazovanja zastupljena u 29 % slučajeva. Premda specifični postoci za Općinu nisu objavljeni, može se pretpostaviti slična struktura s obzirom na demografske i ruralne karakteristike područja. U razdoblju od 1961. do 2021. godine bilježi se značajan rast razine obrazovanja na županijskoj razini – udio stanovništva sa srednjom školom porastao je sa 12,6 % na 55,5 %, dok je udio visokoobrazovanih porastao s 1,8 % na 24,1 %. Očekuje se da je i u Općini Špišić Bukovica došlo do poboljšanja obrazovne strukture, uz porast udjela onih sa završenom srednjom školom te stabilan porast broja visokoobrazovanih. Takva progresija u razini obrazovanja stanovništva potiče jačanje ljudskog kapitala, otvara prostor za razvoj novih gospodarskih i društvenih inicijativa te doprinosi boljoj pripremljenosti lokalne zajednice za sudjelovanje u regionalnim i nacionalnim razvojnim procesima.

3.5. Zaštita prostora

Zaštita prirode i okoliša jedna je od temeljnih pretpostavki održivog razvoja Općine Špišić Bukovica. Očuvani okoliš i prirodna ravnoteža predstavljaju osnovu za zdrav i kvalitetan život lokalne zajednice, ali i važan resurs za gospodarski razvoj temeljen na principima održivosti. Upravo stoga, racionalno upravljanje prirodnim resursima definira se kao strateški prioritet, što je jasno naznačeno i u Prostornom planu Općine. Naglasak se stavlja na očuvanje rezervi pitke vode kao ključnog resursa za sadašnje i buduće generacije, pri čemu je njihova zaštita neraskidivo povezana s dugoročnom sigurnošću opskrbe i otpornosti na klimatske promjene. Istodobno, nužno je spriječiti daljnje smanjenje šumskih površina, s obzirom na njihovu ulogu u očuvanju bioraznolikosti, klimatske stabilnosti, zaštiti tla i regulaciji vodnog režima. U gospodarenju prostorom važno je kontrolirati prenamjenu poljoprivrednog zemljišta u građevinske zone, kako bi se očuvale plodne površine nužne za lokalnu prehrambenu proizvodnju i ruralni identitet prostora. Osobitu važnost ima i revitalizacija rijeke Drave i njenih pritoka, čime se štite prirodni vodni ekosustavi, osigurava zaštita od poplava i stvara podloga za razvoj ekološki prihvatljivih djelatnosti i rekreativnih sadržaja. Zaštita prirode na području Općine ne doživljava se kao ograničavajući faktor, već kao dugoročna razvojna prednost. Ona otvara mogućnosti za razvoj ruralnog turizma, ekološke poljoprivrede, održivog šumarstva i edukacijskih sadržaja usmjerenih na zaštitu okoliša i prirodnu baštinu, čime doprinosi stvaranju ravnoteže između gospodarskih potreba i očuvanja okolišnih vrijednosti.

U nastavku je prikazana provedena SWOT analiza, naime, SWOT analiza je alat strateškog planiranja koji pomaže u prepoznavanju unutarnjih snaga i slabosti te vanjskih prilika i prijetnji koje utječu na razvoj nekog područja, organizacije ili sektora. Cilj joj je omogućiti bolje razumijevanje postojećih uvjeta i osigurati podlogu za donošenje informiranih odluka koje vode održivom razvoju i učinkovitom korištenju resursa. U slučaju Općine Špišić Bukovica, SWOT analiza služi kao osnova za izradu Provedbenog programa i drugih razvojnih dokumenata jer jasno prikazuje stanje prirodnih resursa, prostora i ljudskog potencijala. Pomaže identificirati što Općina može iskoristiti kao svoju prednost – primjerice kvalitetno poljoprivredno zemljište, prometnu povezanost ili očuvane šumske površine – ali i na što treba obratiti pažnju, poput demografskog starenja, klimatskih prijetnji i iseljavanja mladih. Tako se omogućuje usmjeravanje budućih ulaganja, projekata i mjera prema realnim mogućnostima i izazovima s ciljem postizanja održivog, uključivog i konkurentnog razvoja Općine.

Tablica 1: SWOT analiza - Resursi, prostor, prirodni te ljudski potencijal

Snage	Slabosti
Prirodni resursi: ✓ Kvalitetno poljoprivredno zemljište i povoljna klima za razne kulture ✓ Pristup rijeci Dravi i razvijena hidrološka mreža (potencijal za navodnjavanje, ribnjačarstvo, ekoturizam) ✓ Očuvani šumski ekosustavi i bioraznolikost ✓ Pitka voda i prirodni izvori bez izražene zagađenosti Prostor: ✓ Dobra prometna povezanost (blizina Virovitice, Podravska magistrala, željeznica) ✓ Ravničarsko-brežuljkasta konfiguracija pogodna za razvoj stanovanja, turizma i poljoprivrede ✓ Prostorni kapacitet za širenje naselja i gospodarskih zona ✓ Uredni vodotoci i uređena ruralna naselja Ljudski resursi: ✓ Prisutnost lokalnog znanja u poljoprivredi i obrtništvu ✓ Aktivne udruge i društveni angažman u zajednici ✓ Postojanje obrazovanog kadra u javnim službama i školama ✓ Tradicionalna povezanost stanovništva s prostorom i zemljom	Prirodni resursi: ✓ Nedovoljno korištenje potencijala šuma, rijeka i poljoprivrednog zemljišta ✓ Neorganizirana uporaba prirodnih resursa (npr. slaba sustavna navodnjavanja) ✓ Povremene pojave suša i bujičnih poplava Prostor: ✓ Zapostavljene ili nedovoljno razvijene gospodarske zone ✓ Nepotpuna komunalna infrastruktura u dijelovima naselja ✓ Slaba iskorištenost atraktivnih prostora za turizam (Drava, Bilogora) ✓ Rastući pritisak prenamjene poljoprivrednog zemljišta u građevinsko Ljudski resursi: ✓ Depopulacija i starenje stanovništva ✓ Odljev mladih i obrazovanih osoba prema urbanim središtima i inozemstvu ✓ Nedostatak kvalificirane radne snage u proizvodnim sektorima ✓ Niska poduzetnička aktivnost i ovisnost o javnom sektoru

Prilike	Prijetnje
Prirodni resursi: ✓ Razvoj održive i ekološke poljoprivrede ✓ Uspostava sustava navodnjavanja i retencijskih zona ✓ Aktiviranje neiskorištenih šumskih i vodnih resursa za turizam i energetiku ✓ Pristup fondovima za zaštitu okoliša i prilagodbu klimatskim promjenama Prostor: ✓ Potencijal za razvoj kontinentalnog i ekoturizma (Drava, Bilogora, agroturizam) ✓ Razvoj zelene infrastrukture i pametnih sela ✓ Ulaganja u prometnu i komunalnu infrastrukturu kroz EU fondove ✓ Prostorna stabilnost i niska zagađenost – atraktivno za život i ulaganja Ljudski resursi: ✓ Aktivacija povratnika i dijaspore u gospodarskom razvoju ✓ Edukacija i prekvalifikacija radne snage za poljoprivredu i turizam ✓ Mogućnost financiranja društvenih i demografskih programa ✓ Jačanje lokalne participacije i digitalne pismenosti	Prirodni resursi: ✓ Klimatske promjene (suše, ekstremne oborine, štetnici) ✓ Zagađenje tla i voda uslijed neadekvatnog gospodarenja otpadom ✓ Gubitak bioraznolikosti zbog neplanskog zahvaćanja u prostor Prostor: ✓ Urbanizacijski pritisci na vrijedna poljoprivredna zemljišta ✓ Neuređena gradilišta i zapuštena sela narušavaju vizualni identitet ✓ Sporost administracije u pripremi infrastrukturnih projekata ✓ Nedostatna koordinacija između sektora prostornog planiranja i gospodarstva Ljudski resursi: ✓ Nastavak negativnih demografskih kretanja ✓ Slaba motivacija mladih za ostanak u ruralnim područjima ✓ Rizik od smanjenja javnih usluga (škole, zdravstvo) zbog manjka korisnika ✓ Nedostatna integracija modernih znanja i tehnologija u svakodnevni život i rad

4. Infrastruktura

U ovom se poglavlju daje sažet prikaz temeljne infrastrukture na području Općine, uključujući prometnu povezanost, elektroopskrbu, poštanske i telekomunikacijske usluge. Analiza prometa obuhvaća pregled cestovne mreže kroz tri kategorije – državne, županijske i lokalne ceste – kao i prikaz stanja u području vodne opskrbe i električne energije. Također se razmatra dostupnost i razvijenost telekomunikacijske infrastrukture. Na kraju poglavlja iznosi se SWOT analiza, kojom se identificiraju ključne razvojne potrebe i potencijali Općine u kontekstu prostornog i infrastrukturnog razvoja.

4.1. Prometna infrastruktura i suprastruktura

Prometna infrastruktura i suprastruktura Općine Špišić Bukovica čini važan element njezine funkcionalne povezanosti s okruženjem te ima izravan utjecaj na gospodarski razvoj, dostupnost usluga i kvalitetu života stanovništva. Općina je prometno vrlo dobro povezana sa širim regionalnim prostorom zahvaljujući državnoj cesti D-2 koja prolazi kroz njezino područje i povezuje Varaždin, Koprivnicu, Viroviticu, Osijek i Dalj. Ova prometnica ima ključnu ulogu u svakodnevnom kretanju stanovništva, prometu roba te pristupu administrativnim i gospodarskim središtima. Trenutačno je u izgradnji dionica brze ceste D12 od Virovitice – Špišić Bukovice, koja će svojim završetkom, odnosno završetkom dionica do Bjelovara spojiti ovaj kraj sa Zagrebom i dodatno poboljšati kvalitetu života i dostupnost usluga domicilnom stanovništvu. Osim cestovne povezanosti, općinsko središte povezano je i željezničkom prugom prvog reda R202 (Varaždin – Koprivnica – Virovitica – Osijek – Dalj), čime se omogućuje dodatna prometna dostupnost, osobito u kontekstu teretnog i putničkog prijevoza. Postaja u Špišić Bukovici omogućuje povezanost s regionalnim željezničkim sustavom, dok pruga dodatno doprinosi dostupnosti roba i usluga na tržištu. Na području Općine također se nalazi ukupno 117,41 km nerazvrstanih cesta koje su javno dobro u općoj uporabi i u vlasništvu Općine. Od te duljine, 105,94 km čine zemljane prometnice, dok je asfaltirano svega 11,47 km, što ukazuje na potrebu daljnjeg ulaganja u modernizaciju i rekonstrukciju lokalne prometne mreže. Nerazvrstane ceste uključuju prometnice koje povezuju naselja, interne prometne mreže unutar naselja, pristupne ceste do stambenih, poslovnih i gospodarskih objekata te druge javne površine evidentirane u registru nerazvrstanih cesta. Stanje prometne suprastrukture, osobito nogostupa i popratne pješačke infrastrukture, u pojedinim naseljima

je nezadovoljavajuće, što dodatno naglašava potrebu za sustavnim ulaganjem i planiranjem komunalnog razvoja. Građenje, rekonstrukcija i održavanje nerazvrstanih cesta provodi se sukladno Zakonu o komunalnom gospodarstvu te na temelju godišnjeg Programa održavanja komunalne infrastrukture i u skladu s prostorno-planskom dokumentacijom. Dodatna prilika za razvoj prometne infrastrukture leži u korištenju sredstava državnog proračuna i fondova Europske unije, osobito onih namijenjenih ruralnom povezivanju, mobilnosti i digitalizaciji infrastrukture u slabije razvijenim područjima. Jačanjem cestovne i željezničke mreže, Općina Špišić Bukovica može znatno unaprijediti svoju konkurentnost i dostupnost usluga stanovnicima.

Slika 3: Cestovna mreža općine Špišić Bukovica

Izvor: <https://www.spisicbukovica.hr/o-nama/geografski-polozaj/spisic-bukovica-cestje/>, 13.07.2025.

Slika 4: Mreža cesta u Virovitičko-podravskoj županiji

Izvor: <https://www.zucvirovitica.hr/o-nama/ceste/>, 13.07.2025.

4.2. Vodoopskrba i odvodnja

Vodoopskrbna mreža uspostavljena je u svim naseljima na području Općine Špišić Bukovica, što omogućuje stabilnu i kontinuiranu opskrbu stanovništva pitkom vodom. Ipak, u samom naselju Špišić Bukovica dio mreže je dotrajavao i zahtijeva obnovu kako bi se osigurala tehnička ispravnost, smanjili gubici i povećala sigurnost sustava. U svrhu modernizacije vodno-komunalne infrastrukture, Općina aktivno sudjeluje u širem regionalnom projektu koji obuhvaća više jedinica lokalne samouprave. Projekt obuhvaća rekonstrukciju postojećih vodovodnih cjevovoda, dogradnju kanalizacijske mreže te uvođenje sustava za kontrolu i smanjenje gubitaka vode. Poseban naglasak stavljen je na izgradnju i proširenje sustava javne odvodnje, uključujući nove kolektore i mjerno-regulacijska okna, čime se unapređuje kvaliteta okoliša i doprinosi očuvanju vodnih resursa. Navedeni infrastrukturni zahvati provode se u skladu s tehničkim normama i strateškim ciljevima održivog razvoja, a financiraju se

kombinacijom sredstava iz državnog proračuna, fondova Europske unije i lokalnih izvora. Kroz ove projekte, Općina Špišić Bukovica osigurava dugoročnu otpornost komunalnog sustava na klimatske promjene i infrastrukturne rizike te povećava kvalitetu života svojih stanovnika kroz sigurniju i učinkovitiju opskrbu vodom i odvodnju otpadnih voda.

Slika 5: Vodoopskrbna mreža općine Špišić Bukovica

Izvor: <https://www.spisicbukovica.hr/o-nama/geografski-polozaj/>, 13.07.2025.

4.3. Opskrba električnom energijom

Elektroenergetski sustav Općine Špišić Bukovica razvijen je u skladu s nacionalnim standardima i stvarnim potrebama stanovništva i gospodarstva. Temeljno načelo sustava je osiguranje pristupa električnoj energiji za svako kućanstvo, čime se jamči zadovoljenje osnovnih životnih potreba i podrška lokalnom razvoju. Na području Općine opskrba električnom energijom najvećim se dijelom odvija putem distributera Elektra Virovitica. Nakon liberalizacije tržišta električne energije, na tržištu su se pojavili i drugi opskrbljivači

koji postupno preuzimaju dio tržišnog udjela, što pridonosi konkurenciji i omogućuje smanjenje troškova opskrbe za kućanstva i poslovne korisnike. Sva naselja unutar Općine obuhvaćena su električnom mrežom, koja je u cijelosti obnovljena 2016. godine, čime je omogućeno gotovo potpuno priključenje kućanstava. Time je osigurana visoka razina komunalne opremljenosti, što predstavlja važan preduvjet za svakodnevni život, ali i za razvoj poduzetničkih i proizvodnih djelatnosti.

Prijenosna mreža

Prijenos električne energije u širem području ostvaruje se putem dalekovoda i trafostanica naponskih razina 110, 220 i 400 kV, pod upravom prijenosnog područja Zagreb. Na području Općine Špišić Bukovica trenutačno nije izgrađena prijenosna mreža, no prostorno-planska dokumentacija predviđa izgradnju prijenosne infrastrukture u budućnosti. Planirani su sljedeći pravci:

- ✓ Dalekovod 2x400 kV RP Drava – RP Razbojište – TS Ernestinovo, koji je planiran južnim dijelom Općine u duljini od približno 7.063 m.
- ✓ Dalekovod 2x110 kV TS Virje – TS Virovitica, planiran kroz središnji dio Općine, u duljini od oko 4.932 m.

Distribucijska mreža

Distribucijska mreža čini okosnicu svakodnevne opskrbe krajnjih korisnika električnom energijom. Ovaj sustav obuhvaća srednjenaponske vodove nazivnog napona 10, 20 i 35 kV te niskonaponske vodove 0,4 kV. Distribucija se odvija preko 35 kV, 20 kV i 10 kV vodova do lokalnih trafostanica (10/0,4 kV), iz kojih se energija dalje prenosi do krajnjih potrošača. Mreža se sastoji od zračnih i kablskih vodova te rasklopnih postrojenja, a pod nadzorom je operatora distribucijskog sustava HEP ODS d.o.o., Elektra Virovitica. Kroz naselja Lozan, Novi Antunovac, Rogovac i Špišić Bukovica prolazi elektroopskrbeni vod 35 kV ukupne duljine 5,22 km. Distribucijska mreža 10 kV na području Općine proteže se u duljini od 44,34 km, a svi lokaliteti obuhvaćeni su odgovarajućim transformatorskim stanicama koje omogućuju stabilnu i pouzdanu opskrbu električnom energijom.

4.4. Opskrba plinom

Cijevni transport plina na području Općine Špišić Bukovica obuhvaća magistralnu i distribucijsku plinsku mrežu, razvijenu u skladu s prostornim rasporedom naselja i stvarnim

potrebama stanovništva, temeljem važećih normi potrošnje. Osnovna svrha sustava je osiguranje pouzdane i kontinuirane opskrbe prirodnim plinom za sva naselja na području Općine. Magistralnu plinsku mrežu na ovom prostoru održava i upravlja Plinacro d.o.o., dok je distribucijska mreža u nadležnosti HEP Plin d.o.o. Osijek. Ukupna duljina postojećih magistralnih plinovoda koji prolaze kroz Općinu iznosi nešto više od 11 kilometara, a obuhvaćaju tri ključna pravca: plinovod Budrovac – Donji Miholjac, spojni vod za MRS Đolta te plinovod Virovitica – Kutina. Na području Općine smješteni su i važni nadzemni infrastrukturni objekti poput mjerne redukcijske stanice (MRS) Đolta i mjerno-redukcijskog čvora (MRČ) Špišić Bukovica. Planovi za razvoj plinske infrastrukture predviđaju izgradnju novog visokotlačnog magistralnog plinovoda u koridoru postojećeg Budrovac – Donji Miholjac, pod tlakom od 75 bara, te otpremnog plinovoda PS Dravica – PS IP Kalinovac (DN300/70), ukupne duljine preko šest kilometara.

Novi plinovod bi prolazio kroz naselja Lozan, Novi Antunovac i Špišić Bukovica. Distribucijska plinska mreža dostupna je u svim naseljima Općine, što osigurava ravnomjernu dostupnost energenta lokalnom stanovništvu i gospodarstvu. Ukupna duljina distribucijskog sustava pod upravom HEP Plina iznosi približno 64 kilometra. Ova razvijena mreža omogućava sigurnu, stabilnu i cjenovno prihvatljivu opskrbu energijom, čime se dodatno potiče razvoj lokalne zajednice i poduzetničkih aktivnosti.

Slika 6: Plinska mreža na području Općine Špišić Bukovica

Izvor: <https://www.spisicbukovica.hr/o-nama/geografski-polozaj/spisic-bukovica-plin/>, 13.07.2025.

4.5. Telekomunikacijska mreža

Na području Općine Špišić Bukovica fiksna telefonija i mobilna pokrivenost postoje, ali na nekim lokacijama signal nije pouzdan. I dok većina naselja ima barem osnovnu mobilnu pokrivenost, u rubnim dijelovima kvaliteta signala značajno varira, što povremeno otežava komunikaciju. Širokopojasna veza s internetom još uvijek nije dostatno razvijena – brzina internetske usluge uglavnom je ispod modernih standarda, osobito u ruralnim dijelovima Općine. Takva netočna pokrivenost otežava rad na daljinu, digitalno obrazovanje, pristup e-uslugama i poslovanje lokalnih tvrtki. Od izuzetnog je značaja projekt besplatnog interneta gotovo svima dostupan kroz program WiFi4EU, koji omogućuje instalaciju javnih Wi-Fi zona u zajednicama. U Općini je uspostavljena WiFi4EU točka koja građanima i posjetiteljima omogućava besplatni pristup internetu na odabranim javnim lokacijama. Ovaj projekt doprinosi smanjenju digitalnog jaza i potiče oslonac na digitalne usluge široj zajednici.

Razvoj širokopojasne infrastrukture smatra se strateškom prekretnicom za gospodarski razvoj Općine Špišić Bukovica. U skladu s nacionalnim i europskim strategijama digitalizacije, postoji potreba za ulaganjima u ADSL ili optičke mreže koje mogu omogućiti pouzdanu i brzu internetsku vezu. Snažan i stabilan internet ključan je za jačanje digitalne pismenosti, razvoj malih i srednjih poduzetnika, turizam te obrazovanje i administraciju upravnih usluga. Ako želiš dodatne informacije o pružateljima usluga ili planovima za pokretanje novih telekom projekata – slobodno javi, mogu pripremiti i prijedloge konkretnih mjera za digitalnu transformaciju općinskog prostora.

Tablica 2: SWOT analiza infrastrukture

Snage	Slabosti
Dobra cestovna i željeznička povezanost s regionalnim središtima	Nerazvijena širokopojasna infrastruktura i spora internetska veza
Pokrivenost svih naselja elektroenergetskom mrežom	Velik udio zemljanih i neasfaltiranih nerazvrstanih cesta
Razvijena mreža vodoopskrbe i plinoopskrbe	Zastarjela infrastruktura u pojedinim dijelovima vodoopskrbnog sustava
Postojanje besplatne Wi-Fi točke kroz WiFi4EU program	Loša telekomunikacijska pokrivenost u rubnim naseljima
Prilike	Prijetnje
Korištenje sredstava EU fondova i nacionalnih programa za infrastrukturni razvoj	Klimatske promjene koje utječu na komunalne sustave (npr. suše, poplave)

Digitalna transformacija kroz razvoj optičke mreže i 5G infrastrukture	Ovisnost o državnim i europskim sredstvima za velike infrastrukturne projekte
Rekonstrukcija i modernizacija cestovne i komunalne infrastrukture	Demografski pad i migracije stanovništva koji utječu na opravdanost ulaganja
Razvoj pametnih sela i energetske učinkovitosti	Zastarjelost infrastrukture bez pravodobnog održavanja

5. Komunalne djelatnosti

Komunalno gospodarstvo obuhvaća organizaciju i provedbu komunalnih djelatnosti koje su od neposrednog interesa za stanovništvo i gospodarske subjekte na području jedinica lokalne samouprave. Uključuje pružanje različitih komunalnih usluga, kao i planiranje, financiranje, izgradnju i redovito održavanje objekata i uređaja komunalne infrastrukture, čime se osigurava funkcionalno i uređeno okruženje za život i rad. Ključnu ulogu u tom sustavu imaju komunalna društva, posebice ona osnovana od strane lokalnih samouprava, koja su odgovorna za osiguranje osnovnih životnih uvjeta građana. Njihova učinkovitost izravno utječe na kvalitetu javnih usluga, a time i na opću učinkovitost lokalnog gospodarstva. Povećanjem funkcionalnosti i operativne sposobnosti komunalnog sektora doprinosi se i dugoročnoj održivosti lokalnog razvoja. Općina Špišić Bukovica ima ustrojen vlastiti pogon za održavanje svih javnih površina na području Općine, što obuhvaća košnju i sanaciju javnih površina, sadnja drveća i cvijeća, te postavljanje i održavanje sve ostale komunalne infrastrukture koja čini dio naselja.

5.1. Odvodnja i pročišćavanje otpadnih voda

Na području Općine Špišić Bukovica sustav odvodnje otpadnih voda trenutačno je izgrađen i funkcionalan u naseljima Špišić Bukovica i Lozan, a oba naselja priključena su na centralni sustav odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda Grada Virovitice. Time je osigurano učinkovito zbrinjavanje sanitarnih voda za značajan dio općinskog stanovništva. U ostalim naseljima Općine, projektiranje i razvoj sustava odvodnje nalaze se u različitim fazama – za neka naselja izrađuje se projektna dokumentacija, dok se za druga čeka otvaranje natječaja za financiranje izgradnje komunalne infrastrukture. U naselju Vukosavljevica te u dijelu ulice

Bukovački vinogradi u Špišić Bukovici trenutno su u tijeku građevinski radovi na izgradnji sustava odvodnje. Infrastrukturni zahvati o kojima se govori usmjereni su na postizanje cjelovitog sustava zbrinjavanja otpadnih voda u svim dijelovima Općine, čime se unaprjeđuje razina javnog zdravlja, zaštita okoliša i komunalni standard stanovništva.

5.2. Gospodarenje otpadom

Planovi gospodarenja otpadom imaju ključnu ulogu u uspostavi učinkovitog i održivog sustava gospodarenja otpadom na lokalnoj i regionalnoj razini. Njihova osnovna svrha je pružiti cjelovit pregled tokova otpada, mogućnosti njegova zbrinjavanja te usmjeriti razvoj infrastrukture i usluga u skladu s važećim zakonodavnim i strateškim okvirima. Planovi gospodarenja otpadom omogućuju usklađivanje lokalnih aktivnosti s nacionalnim i europskim politikama gospodarenja otpadom, uz naglasak na smanjenje količina otpada, povećanje stope recikliranja te zaštitu okoliša. Također pružaju analizu karakteristika otpada, kao i procjenu postojećih i potrebnih kapaciteta za njegovo učinkovito prikupljanje, obradu i zbrinjavanje. Na području Općine Špišić Bukovica uspostavljeno je reciklažno dvorište koje omogućava pravilno razvrstavanje i odlaganje različitih vrsta otpada iz kućanstava, te je za potrebe stanovništva koje je udaljeno od naselja Špišić Bukovica nabavljeno mobilno reciklažno dvorište. Postojanje ovakvog objekta predstavlja važan element cjelovitog sustava gospodarenja otpadom jer omogućuje smanjenje količine otpada koji završava na odlagalištima, povećava razinu svijesti građana o pravilnom odvajanju otpada te doprinosi zaštiti okoliša. Uz postojanje reciklažnog dvorišta, planovi gospodarenja otpadom osiguravaju kontrolu nad tehnološkim aspektima obrade otpada, odabir odgovarajućih metoda obrade i mjera za eliminaciju ili smanjenje štetnog utjecaja pojedinih vrsta otpada. Također uključuju i financijske procjene potrebne za prikupljanje, obradu i uspostavu dodatne infrastrukture, čime se omogućuje planiranje budućih ulaganja i razvoj učinkovitog sustava gospodarenja otpadom u skladu s načelima održivosti.

Slika 7: Reciklažno dvorište Općine Špišić Bukovica

Izvor: <https://www.spisicbukovica.hr/2020/04/završeno-reciklazno-dvoriste-u-spisic-bukovici-mjestanima-otvorena-mogucnost-odlaganja-otpada-na-ekoloski-prihvatljiv-nacin/>, 13.07.2025.

6. Društvene djelatnosti

U ovom poglavlju prikazan je pregled društvenih djelatnosti koje Općina Špišić Bukovica pruža svojim stanovnicima kroz dostupnu infrastrukturu i potporu zajednici. Sustav društvenih djelatnosti obuhvaća ključna područja koja doprinose kvaliteti života građana, a uključuju odgoj i obrazovanje, kulturu, zdravstvenu i socijalnu zaštitu, sport te djelovanje udruga civilnog društva. Svako od ovih područja ima važnu ulogu u razvoju lokalne zajednice, osiguravajući dostupnost temeljnih usluga, poticanje aktivnog sudjelovanja građana i jačanje društvene kohezije.

6.1. Obrazovanje

Na području Općine Špišić Bukovica djeluju slijedeće ustanove u predškolskom i školskom obrazovanju:

Dječji vrtić „Čarobna šuma“ je ustanova predškolskog odgoja s ukupno 104 djece raspoređenih u 6 vrtićkih skupina. Prvi dio vrtića otvoren je 2020. godine te je izvršena nadogradnja tokom 2024/25. godine, ista je otvorena u 2025. godini što sveukupno čini 1000 m² prostora za predškolski odgoj. Vrtićkom upravlja ravnateljica Ana Šantić

univ.mag.praesc.educ. Uz redovne odgojno – obrazovne aktivnosti koje se provode u dječjem vrtiću, djeca mogu pohađati razne radionice koje organiziraju odgojiteljice u sklopu dodatnog programa.

Osnovna škola “August Cesarec” jedna je od manjih u Virovitičko-podravskoj županiji, s ukupno 460 učenika raspoređenih u 24 razredna odjela. Uz matičnu školu u Špišić Bukovici, djeluje i pet područnih škola: u Vukosavljevici, Lozanu, Rogovcu, Bušetini i Okrugljači. Nastavni kadar čini 49 djelatnika, uključujući 13 učitelja razredne i 21 učitelja predmetne nastave. Školom upravlja ravnateljica Ivana Simeunović, dipl. tur. komunikolog. Učenici ostvaruju zapažene rezultate na županijskim i državnim natjecanjima, potaknuti kvalitetnim radom u redovnoj, dodatnoj i izvannastavnoj nastavi. Škola njeuguje širok spektar aktivnosti – od sportskih i ekoloških programa do scenskih i glazbenih skupina. Učenici uče njemački i engleski jezik (jedan kao prvi strani jezik od prvog razreda, a drugi kao izborni od četvrtog). Izborna nastava uključuje i vjeronauk, informatiku te glazbene radionice sa sintesajzerima. Škola kontinuirano surađuje s Općinom Špišić Bukovica, koja izdvaja sredstva za modernizaciju nastavnih sredstava i tehnološke opreme. Obilježavanje 160. godišnjice školstva u Špišić Bukovici i 100. obljetnice izgradnje stare školske zgrade 2008. godine obilježeno je sveobuhvatnom obnovom objekata. U tom su periodu, uz pomoć Županije i Općine, obnovljeni krov i fasada stare zgrade, a iz vlastitih sredstava škole sanirana je fasada nove zgrade. Dodatno su osigurana i suvremena nastavna sredstva: računala, projektori, printeri, digitalne ploče itd., što znatno doprinosi kvaliteti nastave i digitalnoj pismenosti učenika. Osnovna škola “August Cesarec” u Špišić Bukovici i dalje se razvija kao žarište znanja, odgoja i zajedničkog identiteta lokalne zajednice.

Obrazovna struktura stanovništva Općine Špišić Bukovica pokazuje kako najveći udio čine osobe sa srednjom stručnom spremom, dok je udio visokoobrazovanih stanovnika i dalje ispod nacionalnog prosjeka. Ovakva obrazovna struktura ukazuje na potrebu jačanja dostupnosti i poticanja visokoškolskog obrazovanja, osobito među mlađom populacijom.

6.2. Kulturna i prirodna baština

Kulturna i društvena infrastruktura Općine Špišić Bukovica

Kulturno-povijesna baština Općine Špišić Bukovica obuhvaća materijalna i nematerijalna dobra koja svjedoče o bogatoj i raznolikoj povijesti ovog prostora. Ona se dijeli na nepokretna kulturna dobra (kao što su građevine i arheološki lokaliteti), pokretna dobra (npr. predmeti od povijesne važnosti) te nematerijalnu baštinu poput tradicija, običaja i znanja. Ova vrijedna

baština predstavlja zajedničko kulturno nasljeđe koje lokalna zajednica njeguje i prenosi budućim generacijama, čime se očituje svijest o njezinoj posebnosti i nenadomještenosti. Na području Općine nalaze se tri registrirana nepokretna kulturna dobra: Crkva sv. Marije u Bušetini iz 19. stoljeća, koja je preventivno zaštićeno sakralno dobro, arheološko nalazište Lendava u naselju Lozan, te arheološka zona Mali Zagreb u Špišić Bukovici, koja datira između 1300. i 1100. godine prije Krista.

Tablica 3: Popis zaštićenih kulturnih dobara

Oznaka dobra	Naziv	Vrsta kult. dobra	Pravni status	Klasifikacija	Mjesto	Vrijeme nastanka
Z-366	Crkva sv. Marije	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno	Preventivno zaštićeno kulturno dobro	Sakralna graditeljska baština	Bušetina	19. stoljeće
Z-6454	Arheološko nalazište Lendava	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno	Zaštićeno kulturno dobro	Arheološka baština	Lozna	Nije poznato
Z-6436	Arheološka zona Mali Zagreb	Nepokretno kulturno dobro - povijesna cjelina	Zaštićeno kulturno dobro	Arheološka baština	Š. Bukovica	1300 god.p.n.e. do 1100 god.p.n.e.

Zdravstvena zaštita

Zdravstvenu zaštitu na području Općine osiguravaju dva tima opće medicine i dva tima dentalne medicine, smještena u naseljima Špišić Bukovica i Bušetina. U Špišić Bukovici djeluje i patronažna služba koja pokriva cijelo područje Općine. Planira se dodatno unaprijediti uvjete rada za zdravstveno osoblje kako bi se poboljšala dostupnost i kvaliteta zdravstvenih usluga.

Socijalna skrb

Sustav socijalne skrbi organiziran je u suradnji s Crvenim križem i Hrvatskim zavodom za socijalni rad. Posebna pažnja posvećuje se starijim i nemoćnim osobama kojima se pomaže kroz projekt "Pomoć u kući", proveden uz podršku gerontodomaćica. Time se nastoji osigurati dostojanstvena skrb i socijalna sigurnost za najugroženije članove zajednice.

Sport

Sportske aktivnosti unutar Općine najviše se razvijaju kroz lokalne nogometne klubove, koji okupljaju oko stotinjak aktivnih članova. U Špišić Bukovici djeluje Rukometna akademija,

prvenstveno usmjerena na djecu osnovnoškolske dobi. Postoji jasan cilj daljnjeg ulaganja u sportsku infrastrukturu i proširenje rekreativnih sadržaja za sve dobne skupine.

Udruge

Općina ima razvijen i raznolik civilni sektor s brojnim aktivnim udrugama koje djeluju na području kulture, sporta, rekreacije, poljoprivrede, braniteljskih i umirovljeničkih prava te očuvanja tradicije i okoliša. Aktivne su udruge poput KUD-a "Seljačka sloga", Moto kluba "Alka", Rukometne akademije Špišić Bukovica, kao i više dobrovoljnih vatrogasnih društava. Ova mreža udruga igra važnu ulogu u društvenom životu zajednice, potičući participaciju građana i očuvanje lokalnog identiteta.

7. Gospodarstvo

Gospodarstvo predstavlja temeljnu pokretačku snagu razvoja Općine Špišić Bukovica, pri čemu je ključno razumijevanje postojećih sektorskih struktura i njihovih razvojnih mogućnosti. U ovom poglavlju prikazuje se aktualno stanje gospodarskih djelatnosti na području Općine, s naglaskom na turizam, poljoprivredu te razvoj malog i srednjeg poduzetništva, uz osvrt na postojeće potencijale i izazove koji oblikuju lokalni ekonomski razvoj.

7.1. Turizam

Prirodni položaj Općine Špišić Bukovica, koja se prostire od šumovitih obronaka Bilogore, preko ravničarskog dijela pa sve do rijeke Drave, zajedno s bogatstvom divljači i netaknute prirode, čini ovu sredinu iznimno pogodnom za razvoj lovnog i seoskog turizma. Vrhunsko izletište "Kinkovo" pruža posjetiteljima mir slavonskih šuma, dok je lovcima dostupan bogat raspon divljači. Kulturna baština Špišić Bukovice čuva se i u muzejskoj zbirci smještenoj u prostorijama Općine, koju uz prethodnu najavu posjetiteljima rado predstavljaju djelatnici Općine. Tradicija se njeguje i kroz godišnje obilježavanje Ivanjskih krjesova, koji se svake godine uoči blagdana sv. Ivana (24. lipnja) pale u bukovačkom parku "Čimen", okupljajući mještane i goste. Na obroncima Bilogore smješteni su vinogradi koji ovom kraju daju pitomu i slikovitu vizuru, a enološki turizam sve više dobiva na značaju. U naselju Vukosavljevica nalazi se poznati vinski 'Podrum', koji već dugi niz godina okuplja lokalne i

regionalne vinare. Među značajnijim subjektima iz tog sektora ističe se Podrum Vineda, koji se svojim elegantnim vinima i profesionalnim pristupom sve više pozicionira na vinskoj karti kontinentalne Hrvatske. Uz stručna vođenja, degustacije i autentičan ambijent, ova vinarija predstavlja neizostavnu destinaciju za ljubitelje vina. Posebnu vrijednost dodaje i OPG Pokupić – Secret Taste Winery, koji se ističe boutique pristupom i ograničenim serijama visoko kvalitetnih vina. Njihov rad temelji se na spoju tradicije i suvremene enološke filozofije, a posjetitelji mogu uživati u vođenim kušanjima i osobnom pristupu domaćina. Degustacije se organiziraju uz prethodnu najavu, što omogućuje personalizirano iskustvo, idealno za manje grupe i vinske entuzijaste. U naselju Špišić Bukovica otvoren je turističko edukacijski centar „Kuća čaja – oaza mira“ kojeg posjećuju turisti svih dobnih razdoblja tokom cijele godine, te se održavaju razni događaji poput Paint and wine, raznih radionica za mlade ili stare, ovisno o potrebama. Izgrađene su i stavljene u funkciju dvije poučne staze u Špišić Bukovici, oko retencije „Zidine“ i kroz predio „Starovinski breg“. Poučne staze su povezane, duljine od 5 km, obuhvaćaju šetnju uz jezero i obilazak vinogorja naselja Špišić Bukovica. Planira se i izgradnja vinske ceste, kao i dviju biciklističkih staza – jedne kroz Bilogoru, a druge uz rijeku Dravu – što će dodatno obogatiti turističku ponudu Općine.

Poseban doprinos razvoju kontinentalnog turizma daje i Hotel Mozart, jedini hotel s četiri zvjezdice na relaciji Zagreb – Osijek, koji osim vrhunske ugostiteljske usluge nudi i ekskluzivne sadržaje poput konferencijske dvorane, team building programa, paintballa, lovnog i seoskog turizma te vjenčanja na otvorenom. Turističko-edukacijski centar „Kuća čaja – oaza mira“ dodatno obogaćuje ponudu svojim edukativnim turama o ljekovitom bilju, kušanjem čajeva, organiziranim posjetima djece, umirovljenika i biciklista, kao i mogućnošću organizacije predavanja i radionica za poslovne korisnike. Općina Špišić Bukovica svojim prirodnim ljepotama, raznolikim sadržajima i snažnim lokalnim identitetom ima potencijal postati istaknuta destinacija kontinentalnog turizma.

7.2. Poljoprivreda

Poljoprivreda predstavlja jedan od temeljnih identiteta Općine Špišić Bukovica, s dugom tradicijom obrade zemlje i izraženim agrarnim potencijalom. Prostrane obradive površine, povoljni klimatski uvjeti i plodno tlo omogućuju raznovrsnu poljoprivrednu proizvodnju, osobito žitarica poput pšenice i kukuruza, uljarica kao što su soja, uljana repica i suncokret, kao i industrijskog bilja poput duhana i industrijske konoplje. Značajna je i povrtlarska proizvodnja, osobito plastenički uzgoj rajčice i paprike, dok voćarstvo, uključujući

nasade lijeske, breskve, šljive, jabuke, kruške, nektarina i bobičastog voća, pokazuje pozitivan razvojni trend. Na području Općine Špišić Bukovica ukupno je raspoloživo 5.633 hektara poljoprivrednog zemljišta, od čega se više od 5.250 hektara aktivno koristi u poljoprivredne svrhe, prema podacima Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju. Prevladavaju uobičajene ratarske kulture, dok voćarska i plastenička proizvodnja imaju sve izraženiju ulogu u lokalnoj poljoprivredi. Struktura obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava (OPG-ova) pokazuje da dominiraju mala gospodarstva – najviše ih ima površinu do 3 hektara (287 OPG-ova), dok ih 266 obrađuje između 3 i 20 hektara. Samo pet gospodarstava koristi površine veće od 100 hektara, što ukazuje na izraženu usitnjenost posjeda, što je jedan od glavnih izazova za razvoj intenzivne poljoprivrede. Oranice, s udjelom većim od 93% u ukupno korištenom zemljištu, čine osnovu lokalne poljoprivredne proizvodnje, dok voćnjaci, pašnjaci i livade zauzimaju znatno manji udio. Stočarstvo, iako tradicionalno prisutno, bilježi pad u broju grla – posebno u govedarskoj proizvodnji. Na području Općine postoje dvije veće farme goveda, smještene u naseljima Vukosavljevica i Novi Antunovac, dok se većina ostalih proizvođača bavi stočarstvom u manjem, ekstenzivnom obliku.

Ekološka i integrirana proizvodnja na ovom području još je u začetku i razvija se vrlo sporo, unatoč sve većem značaju održivih praksi u suvremenoj poljoprivredi. Upravo u ovom segmentu postoji prostor za veći razvoj, edukaciju proizvođača i povlačenje sredstava iz dostupnih fondova. Održiv i inovativan pristup proizvodnji može u budućnosti postati jedna od strateških prednosti Općine Špišić Bukovica u kontekstu zelene tranzicije i klimatski prilagođenog ruralnog razvoja.

7.3. Malo i srednje poduzetništvo

Gospodarska struktura Općine Špišić Bukovica temelji se ponajprije na poljoprivredi, kao tradicionalnoj i dominantnoj djelatnosti, te na komplementarnim aktivnostima obrtništva i malog poduzetništva. Povijesno utemeljena poljoprivredna proizvodnja, uz povoljne prirodne uvjete – plodno tlo, dostupno zemljište i umjerenu klimu – omogućuje raznoliku biljnu proizvodnju i otvara mogućnosti za daljnji razvoj sektora. Na području Općine prevladava ratarska proizvodnja, osobito uzgoj pšenice i kukuruza, dok se značajne površine koriste za uzgoj uljarica poput suncokreta, uljane repice i soje. U manjim, ali rastućim razmjerima prisutna je i proizvodnja industrijskog bilja (duhan, konoplja), te povrtlarska proizvodnja – posebice kroz plastenički uzgoj rajčice i paprike. Voćarstvo se razvija u kontinuitetu, osobito u segmentima uzgoja šljive, jabuke, kruške, nektarine i bobičastog voća.

Prema podacima Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju, ukupna površina poljoprivrednog zemljišta na području Općine iznosi 5.633 ha, od čega se 5.256,93 ha koristi aktivno. Većina obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava raspolaže s površinama manjim od 3 ha (287 OPG-a), dok 266 gospodarstava ima između 3 i 20 ha. Samo 5 OPG-a upravlja zemljištem većim od 100 ha. Ovakva struktura ukazuje na izraženu usitnjenost posjeda, što je česta prepreka za razvoj intenzivne i konkurentne proizvodnje. Oranice čine preko 93 % korištenog poljoprivrednog zemljišta, dok voćnjaci čine svega 1,97 %, a livade i pašnjaci 2,63 %. Od ukupno zasađenih kultura, najveći udio odnosi se na žitarice, ljekovito bilje i duhan. U stočarstvu, iako postoji tradicija i povoljni uvjeti, broj grla opada. Najveće koncentracije goveda nalaze se u naseljima Novi Antunovac i Vukosavljevica, gdje djeluju dvije veće farme, dok su ostali proizvođači orijentirani na manji, pretežno ekstenzivni uzgoj. Ekološka i integrirana proizvodnja razvija se vrlo sporo, iako postoji potencijal i potreba za njenim snažnijim razvojem u skladu s nacionalnim i europskim smjernicama održivog razvoja.

Obrtništvo na području Općine ima dugu tradiciju i predstavlja važan segment lokalnog gospodarstva. Registrirano je ukupno 30 obrta različitih djelatnosti, od uslužnih i zanatskih, do manjih proizvodnih pogona, čime se osigurava zapošljavanje i lokalna samodostatnost određenih usluga. Malo i srednje poduzetništvo također zauzima važno mjesto u gospodarskoj slici Općine. Na području općine nalazi se preko 1.100 registriranih poduzetnika, a ovo je 7 najvećih u 2025. godini:

- ✓ DAM d.o.o. – Lozan
- ✓ BIOFARMA d.o.o. – Lozan
- ✓ ENA FRUIT j.d.o.o. – Lozan
- ✓ PPŽ d.o.o. – Rogovac
- ✓ BISERI POLJA d.o.o. – Vukosavljevica
- ✓ HERBEA d.o.o. – Špišić Bukovica
- ✓ IRRRA d.o.o. – Okrugljača

Navedeni gospodarski subjekti djeluju u različitim sektorima, uključujući poljoprivredu, preradu hrane, trgovinu i usluge. Predstavljaju jezgru gospodarskog razvoja Općine, a njihov rast i razvoj podupiru lokalne strategije, kao i mogućnosti financiranja putem nacionalnih i europskih potpora za jačanje konkurentnosti i održivosti poslovanja. S obzirom na raspoložive resurse, tradicionalne kompetencije stanovništva i mogućnosti za unaprjeđenje proizvodnje, Općina Špišić Bukovica ima jasne potencijale za daljnji razvoj

gospodarskih aktivnosti – osobito u području poljoprivrede, modernizacije proizvodnih kapaciteta i širenja poduzetničke baze.

7.4. SWOT analiza gospodarstva

SWOT analiza gospodarstva Općine Špišić Bukovica ukazuje na snažnu poljoprivrednu osnovu, razvijeno obrtništvo i prisutnost poduzetnika u ključnim djelatnostima. Glavni izazovi odnose se na usitnjenu strukturu posjeda, smanjeno stočarstvo te nedovoljno razvijenu ekološku proizvodnju. Unatoč tome, Općina ima značajan potencijal za daljnji gospodarski rast kroz korištenje EU fondova, udruživanje proizvođača i ulaganja u održive i inovativne prakse.

Tablica 4: SWOT za gospodarstvo

Snage	Slabosti
✓ Povoljan geografski i klimatski položaj za poljoprivredu (plodno tlo, velika obrađiva površina). ✓ Duga tradicija bavljenja poljoprivredom i razvijena lokalna agrarna kultura. ✓ Postojanje većih poljoprivrednih gospodarstava i dvije farme goveda. ✓ Prisutnost aktivnog obrtništva i malih poduzetnika različitih djelatnosti. ✓ Postojanje poduzetničkih subjekata s raznolikom djelatnošću (prerada, proizvodnja, usluge). ✓ Potpora lokalne samouprave kroz strateške dokumente i projekte ruralnog razvoja. ✓ Raspoloživost zemljišta za daljnji razvoj gospodarstva i poljoprivrede.	✓ Visoka usitnjenost poljoprivrednih gospodarstava (većina OPG-ova <3 ha). ✓ Niska razina ekološke i integrirane proizvodnje unatoč prirodnim prednostima. ✓ Slaba diversifikacija gospodarstva – dominantna orijentacija na primarni sektor. ✓ Nedostatak većih industrijskih kapaciteta i poslovne infrastrukture. ✓ Ograničen pristup suvremenim tehnologijama i stručnim znanjima kod malih proizvođača. ✓ Smanjenje stočarske proizvodnje i nepovoljni demografski trendovi u ruralnim naseljima.

Prilike	Prijetnje
✓ Mogućnost povlačenja sredstava iz EU fondova za modernizaciju i digitalizaciju proizvodnje. ✓ Poticanje razvoja ekološke i integrirane proizvodnje sukladno Zelenom planu EU. ✓ Razvoj prerađivačke industrije i lokalnog brendiranja proizvoda. ✓ Jačanje poduzetničkih potpornih institucija i obrazovanje mladih za ruralne poslove. ✓ Poticanje udruživanja OPG-ova radi veće tržišne snage i učinkovitosti. ✓ Iskorištavanje vinskog i agro-poduzetničkog potencijala za dodatne prihode i zapošljavanje.	✓ Odljev radne snage i negativni demografski trendovi (starenje, depopulacija sela). ✓ Klimatske promjene koje ugrožavaju stabilnost prinosa i stočarsku proizvodnju. ✓ Tržišna nestabilnost i konkurencija većih proizvođača iz drugih regija i država. ✓ Nedostatak interesa mlađe populacije za bavljenje poljoprivredom i obrtništvom. ✓ Rizik od sporog prilagođavanja tehnološkim i ekološkim zahtjevima tržišta.

8. Strateški ciljevi, mjere i prioriteti

Strateški ciljevi i prioriteti oblikuju željeni smjer razvoja područja i predstavljaju temelj za postizanje dugoročnih promjena. Usmjereni su na ključna područja poput poduzetništva, infrastrukture i kvalitete života, definirajući razvojne pravce tijekom razdoblja provedbe strateškog dokumenta. Njihova uloga je omogućiti konkretizaciju misije i vizije Općine – odnosno definirati kamo želimo ići i što želimo postati – kroz jasno postavljene potrebe, organizacijske promjene i usmjerene mjere. Pri određivanju ciljeva uvažena su mišljenja i stavovi lokalnog stanovništva, čime se osigurava da razvojne aktivnosti odražavaju stvarne potrebe zajednice i vode k podizanju ukupnog životnog standarda.

8.1. Vizija i misija

Vizija

Vizija Općine Špišić Bukovica oblikovana je kao sažeta predodžba o poželjnoj budućnosti, utemeljena na rezultatima osnovne analize, SWOT analize, razvojnim trendovima te društvenim i gospodarskim okolnostima u lokalnom i širem okruženju. SWOT analiza jasno

prikazuje unutarnje snage koje je potrebno valorizirati, vanjske prilike koje treba iskoristiti, slabosti koje treba prevladati te prijetnje koje se promatraju kao razvojni izazovi. Vizija predstavlja okvir za usmjeravanje budućih politika i strateških ciljeva Općine, s posebnim naglaskom na ravnotežu između gospodarskog rasta, očuvanja okoliša i poboljšanja kvalitete života – kao temelja za održivi lokalni razvoj.

Misija

Misija Općine je da odgovornim upravljanjem i suradnjom s građanima osigura održiv razvoj, podigne kvalitetu života te stvori poticajno okruženje za obrazovanje, gospodarstvo i društveni napredak.

8.2. Strateški ciljevi i prioriteti

Strateški ciljevi i prioriteti predstavljaju temeljni smjer razvoja Općine Špišić Bukovica u nadolazećem planskom razdoblju. Oni proizlaze iz analize postojećeg stanja, prepoznatih razvojnih potreba, SWOT analize te vizije i misije Općine. Njihova je svrha jasno definirati što Općina želi postići te kako će usmjeriti razvojne potencijale i resurse u cilju povećanja kvalitete života stanovnika, jačanja gospodarstva, očuvanja okoliša i jačanja društvene kohezije. Ciljevi i prioriteti određuju dugoročni pravac djelovanja u ključnim područjima – gospodarstvu, infrastrukturi, društvenim djelatnostima, zaštiti okoliša i održivom razvoju. Njihova provedba omogućit će učinkovitije planiranje, korištenje dostupnih fondova i izgradnju otpornije, konkurentnije i inkluzivnije zajednice.

Strateški okvir Općine Špišić Bukovica ujedno je usklađen s razvojnim dokumentima Virovitičko-podravske županije, osobito sa Županijskom razvojnom strategijom, čime se osigurava usklađenost ciljeva i koordinirano djelovanje na svim razinama teritorijalnog planiranja. Time se omogućuje sinergija lokalnih i regionalnih razvojnih politika te se otvaraju dodatne mogućnosti za financiranje projekata putem nacionalnih i EU izvora. Kako bi se vidjela povezanost u nastavku donosimo strateške ciljeve/prioritete i posebne ciljeve iz Plana razvoja Virovitičko-podravske županije za razdoblje od 2021. do 2027. godine:

Tablica 5: Strateški ciljevi/prioriteti i posebni ciljevi Plana razvoja Virovitičko-podravske županije za razdoblje od 2021. do 2027. godine

STRATEŠKI CILJ/ PRIORITET	POSEBAN CILJ
Osnaživanje gospodarstva županije	Posebni cilj 1. Ulaganje u konkurentno, zelene i digitalno gospodarstvo
	Posebni cilj 2. Razvoj konkurentne i održive poljoprivrede, ribarstva i turizma
	Posebni cilj 3. Unapređenje obrazovanja u funkciji gospodarskog razvoja i povećanje zapošljivosti
Unapređenje kvalitete života	Posebni cilj 4. Osnaživanje sustava zdravstvene i socijalne zaštite
	Posebni cilj 5. Jačanje ulaganja u kulturu i kulturnu baštinu, sport i civilno društvo
	Posebni cilj 6. Demografski oporavak županije
Zelena tranzicija i kvalitetno upravljanje prostorom i okolišem	Posebni cilj 7. Unapređenje prostornog planiranja , upravljanja prostorom i zaštita okoliša
	Posebni cilj 8. Unapređenje infrastrukturnih sustava
Unapređenje kvalitete upravljanja razvojem	Posebni cilj 9. Osnaživanje institucionalnog kapaciteta Županije
	Posebni cilj 10. Unapređenje otpornosti Županije na krizne situacije

Izvor: Plan razvoja VPŽ za razdoblje od 2021. do 2027. godine

Sukladno spomenutom Općina je kreirala sljedeće prioritete:

1. Osnaživanje gospodarstva Općine
2. Unaprjeđenje kvalitete života
3. Zelena tranzicija i kvalitetno upravljanje okolišem i prostorom
4. Unaprjeđenje kvalitete upravljanja razvojem Općine

Tablica 6: Planirani projekti Općine Špišić Bukovica

Naziv projekta	Kratak opis Komponente i svrha projekta
Izgradnja mosta u naselju Lozan	Izgradnja cestovnog mosta u naselju Lozan na rijeci Lendavi
Izgradnja mostova u naselju Šp. Bukovica	Izgradnja pješačkih mostova u naselju Špišić Bukovica na rijeci Lendavi
Rekonstrukcija nerazvrstane ceste u naselju Lozan	Rekonstrukcija dotrajale nerazvrstane ceste u naselju Lozan
Izgradnja cikloturističkog objekta u naselju Okrugljača	Izgradnja cikloturističkog objekta sa smještajem (Hostel) u naselju Okrugljača
Izgradnja aglomeracije Bušetina/Okrugljača	Izgradnja sustava odvodnje otpadnih voda za naselja Bušetina i Okrugljača
Izgradnja nogostupa u svim naseljima	Izgradnja nogostupa u svim naseljima, poboljšanje cestovne sigurnosti mještana
Rekonstrukcija vatrogasne garaže u naselju Bušetina.	Rekonstrukcija dotrajale zgrade DVD-a Bušetina, poboljšanje protupožarne zaštite i poboljšanje uvjeta za obavljanje poslova DVD-a Bušetina
Izgradnja vatrogasne garaže u naselju	Izgradnja nove zgrade DVD-a Okrugljača, poboljšanje protupožarne zaštite i poboljšanje uvjeta za obavljanje poslova DVD-a Okrugljača
Program mjera za poticanje rješavanja stambenog pitanja mladih obitelji	Mjere financijske pomoći pri kupnji stambenog objekta na području Općine Špišić Bukovica i financijska pomoć radi rješavanja vlastitog stambenog pitanja u obliku darovanja građevinskog zemljišta

9. Strateški okvir Provedbenog programa Općine Špišić Bukovica

Strateški okvir predstavlja temeljni dio Provedbenog programa Općine Špišić Bukovica za razdoblje 2025. – 2029. godine. Njegova je svrha jasno definirati dugoročne ciljeve i razvojne prioritete, kako bi se sustavno unaprijedili životni uvjeti stanovnika, modernizirala lokalna infrastruktura, potaknulo gospodarsko jačanje te očuvali okoliš i prirodni resursi za buduće generacije. Okvir proizlazi iz sveobuhvatne analize postojećeg stanja te precizno utvrđenih razvojnih potreba lokalne zajednice. Izrađen je na temelju SWOT analize koja je identificirala ključne snage, slabosti, prilike i prijetnje, a nadovezuje se na strateške dokumente viših razina – od županijskih, do nacionalnih i europskih. Na taj način osigurana je usklađenost sa Razvojnim smjernicama Virovitičko-podravske županije, Nacionalnom razvojnom strategijom RH do 2030. te relevantnim operativnim programima EU fondova. Strateški okvir obuhvaća ključna područja lokalnog razvoja:

- ✓ uređenje naselja i stanovanja
- ✓ komunalno gospodarstvo
- ✓ obrazovanje i briga o djeci
- ✓ socijalna i zdravstvena zaštita
- ✓ kultura i sport
- ✓ prometna povezanost
- ✓ gospodarski razvoj i zapošljavanje
- ✓ demografska revitalizacija
- ✓ zaštita okoliša i prirodnih resursa
- ✓ civilna sigurnost i otpornost zajednice

Postavljeni ciljevi i pripadajuće mjere usmjereni su na izgradnju moderne, održive i uključive zajednice koja odgovara na potrebe svojih građana, osigurava visoku kvalitetu života i pruža prilike za osobni, profesionalni i društveni razvoj. Ovakav integrirani pristup omogućuje učinkovitiju provedbu razvojnih projekata, povećava institucionalnu otpornost te doprinosi dugoročnom, stabilnom i održivom razvoju Općine Špišić Bukovica.

Tablica 7: Prioriteti i mjere Općine Špišić Bukovica u razdoblju od 2025. do 2029. godine

Prioriteti:	Mjere:		
1. Osnaživanje gospodarstva Općine	Mjera 1: Podizanje kvalitete poljoprivredne proizvodnje	Mjera 2: Unapređenje sustava formalnog i neformalnog obrazovanja te jačanje suradnje gospodarstva i obrazovanja	Mjera 3: Povećanje zapošljivosti i samozapošljavanja
2. Unaprjeđenje kvalitete života	Mjera 4: Unapređenje standarda i modernizacija zdravstvenih usluga i infrastrukture	Mjera 5: Uspostava i jačanje usluga u sustavu socijalne skrbi te zadržavanje mladih obitelji	Mjera 6: Ulaganja u očuvanje i održivo korištenje kulturne baštine, razvoj kulturnih programa/projekata i promociju kulture u funkciji razvoja turizma
	Mjera 7: Podizanje kapaciteta organizacija civilnog društva radi jačanja njihova doprinosa upravljanju te pripreme i provedbe razvojnih projekata	Mjera 8: Ulaganja u sportsku infrastrukturu, sportske programe za sve uzraste i ranjive skupine, te u stručni kadar u sportu	
3. Zelena tranzicija i kvalitetno upravljanje okolišem i prostorom	Mjera 9: Učinkovito upravljanje prostorom i imovinom	Mjera 10: Daljnji razvoj komunalne infrastrukture u ruralnim područjima	
4. Unaprjeđenje kvalitete upravljanja razvojem	Mjera 11: Jačanje kapaciteta za pripremu i provedbu razvojnih projekata te primjenu novih oblika upravljanja	Mjera 12: Podizanje svijesti i znanja o zaštiti od svih vrsta ugroza	

9.1. PRIORITET 1 – Osnaživanje gospodarstva

Mjera 1: Podizanje kvalitete poljoprivredne proizvodnje

Cilj mjere 1 je osigurati kontinuitet i rast poljoprivredne proizvodnje, potaknuti gospodarski razvoj te očuvati i unaprijediti seoska gospodarstva na području Općine Špišić Bukovica. Poseban naglasak stavlja se na modernizaciju proizvodnje, održivo korištenje zemljišta i razvoj ruralnog prostora. Mjera osigurava financijsku potporu poljoprivrednicima i unapređenje infrastrukture potrebne za poljoprivrednu djelatnost.

- ✓ Planirani iznos (2025.): 138.353,91 €
- ✓ Izvori financiranja:
 - Proračunski program: 1013 – Program utroška sredstava od poljoprivrednog zemljišta
 - Proračunska aktivnost: A100302 – Subvencije u poljoprivredi, A100317 – Izrada planova, programa i projekata

Ključna aktivnost	Planirani rok postignuća aktivnosti	Rok provedbe mjere
Usluge tekućeg i investicijskog održavanja	Prosinac tekuće godine	Svibanj 2029.
Geodetsko-katastarske usluge	Prosinac tekuće godine	Svibanj 2029.
Subvencije poljoprivrednicima	Prosinac tekuće godine	Svibanj 2029.
Održavanje poljskih puteva	Prosinac tekuće godine	Svibanj 2029.
Izrada planova i programa	Prosinac tekuće godine	Svibanj 2029.

Pokazatelji rezultata (projekcija 2025.-2029.):	2024 (polazno)	2025	2026	2027	2028	2029
Ukupan broj poljoprivrednih gospodarstava	633	660	665	670	675	680

Mjera 2: Unapređenje sustava formalnog i neformalnog obrazovanja te jačanje suradnje gospodarstva i obrazovanja

Mjera 2 je usmjerena na jačanje kvalitete obrazovanja na svim razinama – od predškolskog do visokoškolskog – te na poticanje suradnje između obrazovnih ustanova i

gospodarskog sektora. Ciljevi uključuju stvaranje uvjeta za kvalitetan rad Dječjeg vrtića „Čarobna šuma“, poboljšanje obrazovnih kapaciteta, pružanje financijske podrške učenicima i studentima te razvoj projekata u suradnji sa školama i visokoškolskim ustanovama.

✓ **Planirani iznos (2025.):** 378.700,00 €

✓ **Izvori financiranja:**

- Proračunski program: 1015 – Program dječji vrtić „Čarobna Šuma“
- Proračunske aktivnosti: A100550 – Obavljanje redovne djelatnosti dječjeg vrtića
- Aktivnosti: A100400 – Ostale javne potrebe, Donacije Visoka škola, tekuće donacije u školstvu

Ključna aktivnost	Planirani rok postignuća aktivnosti	Rok provedbe mjere
Donacije Virovitičko-podravskoj učiteljskoj visokoj školi	Prosinac tekuće godine	Svibanj 2029.
Subvencije školstvu – stipendije	Prosinac tekuće godine	Svibanj 2029.
Obavljanje redovne djelatnosti vrtića	Prosinac tekuće godine	Svibanj 2029.

Pokazatelji rezultata (projekcija 2025.-2029.):	2024 (polazno)	2025	2026	2027	2028	2029
Broj stipendija	12	18	19	20	21	22
Broj polaznika male škole	25	28	29	30	31	32
Broj polaznika vrtića	100	101	102	102	102	105

Mjera 3: Povećanje zapošljivosti i samozapošljavanja

Mjera 3 obuhvaća aktivnosti koje potiču zapošljavanje i samozapošljavanje, s posebnim naglaskom na uključivanje ranjivih skupina na tržište rada. Provodi se kroz projekte „Radom za zajednicu“ – javni radovi, te program „Zaželi“, koji omogućuje zapošljavanje nezaposlenih žena i pružanje pomoći starijim osobama i osobama u nepovoljnom položaju. Cilj je smanjiti nezaposlenost, povećati socijalnu uključenost i ojačati lokalne radne kapacitete.

Iznos i izvori financiranja:

- **Planirani iznos (2025.):** 180.000,00 €
- **Izvori financiranja:**
 - Ostali izvori: projekti sufinancirani iz nacionalnih i EU programa zapošljavanja

Ključna aktivnost	Planirani rok postignuća aktivnosti	Rok provedbe mjere
Osiguranje sredstava za javne radove	Prosinac tekuće godine	Svibanj 2029.

9.2. PRIORITET 2 – Unapređenje kvalitete života

Mjera 4: Unapređenje standarda i modernizacija zdravstvenih usluga i infrastrukture

Mjera 4 obuhvaća ulaganja u zdravstvenu infrastrukturu i usluge radi osiguranja pravovremene i kvalitetne zdravstvene zaštite. U fokusu su sanacija i opremanje ambulanti, provođenje preventivnih mjera poput deratizacije i dezinsekcije, te poboljšanje dostupnosti hitne medicinske pomoći. Cilj je povećati razinu zdravstvene zaštite stanovnika, ujednačiti standarde zdravstvene skrbi te unaprijediti uvjete rada zdravstvenih ustanova.

Iznos i izvori financiranja:

- ✓ **Planirani iznos (2025.):** 3.000,00 €
- ✓ **Izvori financiranja:**
 - Proračunski program: 1016 – Program ostalih potreba
 - Proračunske aktivnosti/projekti: A100400 – Ostale subvencije i donacije

Ključna aktivnost	Planirani rok postignuća aktivnosti	Rok provedbe mjere
Provođenje deratizacije i dezinsekcije	Prosinac tekuće godine	Svibanj 2029.

Pokazatelji rezultata (projekcija 2025.–2029.):	2025 (polazno)	2026	2027	2028	2029
Godišnji iznos osiguranih sredstava za hitnu medicinsku pomoć, deratizaciju i dezinsekciju (EUR)	3.000	4000	5000	6000	7000

Mjera 5: Uspostava i jačanje usluga u sustavu socijalne skrbi i zadržavanje mladih obitelji

Mjera 5 je usmjerena na pružanje pomoći socijalno najugroženijim i najranjivijim skupinama stanovništva, kao i na zadržavanje i privlačenje mladih obitelji na području Općine Špišić Bukovica. Kroz financijsku i materijalnu potporu osigurava se osnovna egzistencija socijalno ugroženih, dok se mladim obiteljima pruža podrška kroz dodjelu zemljišta, sufinanciranje stanovanja i druge mjere koje olakšavaju rješavanje stambenog pitanja.

✓ **Planirani iznos (2025.):** 46.000,00 €

✓ **Izvori financiranja:**

- Proračunski program: 1005 – Socijalni program Općine
- Proračunski program: 1014 – Program razvoja civilnog društva
- Proračunske aktivnosti/projekti: A100501 – Pomoć socijalno ugroženim kategorijama stanovništva, A100510 – Program za mlade

Ključna aktivnost	Planirani rok postignuća aktivnosti	Rok provedbe mjere
Osiguranje pomoći za socijalno najugroženije i najranjivije skupine građana	Prosinac tekuće godine	Svibanj 2029.
Provedba mjera za povećanje broja doseljenih mladih obitelji (darovanje zemljišta, sufinanciranje gradnje/rekonstrukcije)	Prosinac tekuće godine	Svibanj 2029.

Pokazatelji rezultata (projekcija 2025.–2029.):	2024 (polazno)	2025	2026	2027	2028	2029
Godišnji iznos sredstava za najugroženije skupine građana (EUR)	15.000	35.000	36.050	37.132	38.246	39.394
Broj doseljenih mladih obitelji	5	7	8	9	10	11

Mjera 6: Ulaganja u očuvanje kulturne baštine, razvoj kulturnih programa/projekata te promociju kulture u funkciji razvoja turizma

Mjera 6 podupire kulturni amaterizam, kulturno stvaralaštvo i manifestacije koje njeguju tradiciju i identitet lokalne zajednice. Ulaganjima se želi očuvati kulturna baština, potaknuti razvoj kulturnih programa i projekata te unaprijediti promociju kulture kao važnog segmenta turističke ponude. Poseban naglasak stavlja se na podršku kulturno-umjetničkim društvima i vjerskim zajednicama u organizaciji manifestacija od značaja za Općinu Špišić Bukovica.

✓ **Planirani iznos (2025.):** 45.300,00 €

✓ **Izvori financiranja:**

- Proračunski program: 1011 – Program javnih potreba u kulturi
- Proračunski program: 1004 – Društvene djelatnosti
- Proračunske aktivnosti/projekti: A100404 – Kultura, A100509 – Vjerske zajednice

Ključna aktivnost	Planirani rok postignuća aktivnosti	Rok provedbe mjere
Osiguranje financijskih sredstava za rad i projekte kulturno-umjetničkih društava	Prosinac tekuće godine	Svibanj 2029.
Financiranje vjerskih zajednica	Prosinac tekuće godine	Svibanj 2029.

Pokazatelji rezultata (projekcija 2025.-2029.):	2024 (polazno)	2025	2026	2027	2028	2029
Broj organiziranih kulturnih manifestacija	3	5	6	6	7	7

Mjera 7: Podizanje kapaciteta organizacija civilnog društva (OCD) u svrhu jačanja njihova doprinosa upravljanju te pripreme i provedbe razvojnih projekata

Mjera 7 je usmjerena na jačanje uloge organizacija civilnog društva kao partnera u razvoju lokalne zajednice. Poticanjem OCD-a na provedbu programa, projekata i aktivnosti koji unapređuju kvalitetu života građana, jača se participativna demokracija i uključenost. Cilj je stvoriti poticajno okruženje za razvoj civilnog društva i povećati njegov doprinos pripremi i provedbi razvojnih projekata.

✓ **Planirani iznos (2025.):** 16.200,00 €

✓ **Izvori financiranja:**

- Proračunski program: 1014 – Program razvoja civilnog društva
- Proračunske aktivnosti/projekti: A100602 – Razvoj civilnog društva

Ključna aktivnost	Planirani rok postignuća aktivnosti	Rok provedbe mjere
Osiguranje financijskih sredstava putem javnog poziva za financiranje programa udruga civilnog društva	Prosinac tekuće godine	Svibanj 2029.

Pokazatelji rezultata (projekcija 2025.-2029.):	2024 (polazno)	2025	2026	2027	2028	2029
Broj aktivnih udruga na području Općine	12	14	15	15	15	15

Mjera 8: Ulaganja u sportsku infrastrukturu, sportske programe za sve uzraste i ranjive skupine te u stručni kadar u sportu

Navedena mjera osigurava potporu sportskim društvima, razvoju sportske infrastrukture i programima koji potiču uključivanje svih dobnih skupina, uključujući ranjive skupine, u sportske aktivnosti. Cilj je podići kvalitetu sportskih sadržaja i rada stručnog kadra, povećati dostupnost sportskih aktivnosti te unaprijediti imidž Općine kroz sportska postignuća i događanja.

✓ **Planirani iznos (2025.):** 32.000,00 €

✓ **Izvori financiranja:**

- Proračunski program: 1010 – Program javnih potreba za sport
- Proračunske aktivnosti/projekti: A100405 – Športska društva,

Ključna aktivnost	Planirani rok postignuća aktivnosti	Rok provedbe mjere
Osiguranje financijskih sredstava za rad sportskih društava na području Općine	Prosinac tekuće godine	Svibanj 2029.

Pokazatelji rezultata (projekcija 2025.–2029.):	2024 (polazno)	2025	2026	2027	2028	2029
Broj sportskih klubova	5	5	6	6	6	6

9.3. PRIORITET 3 – Zelena tranzicija i kvalitetno upravljanje prostorom i okolišem

Mjera 9: Učinkovito upravljanje prostorom i imovinom

Mjera 9 obuhvaća aktivnosti i projekte usmjerene na planiranje prostornog razvoja i održivo upravljanje materijalnom imovinom u vlasništvu Općine. Cilj je postići ravnotežu između očuvanja postojećih vrijednosti prostora i novih intervencija, uz poštivanje načela održivog razvoja i suvremenih urbanističkih standarda. Poseban naglasak stavlja se na izradu i ažuriranje prostorno-planske dokumentacije, kao i na održavanje objekata u vlasništvu Općine.

✓ **Planirani iznos (2025.):** 67.000,00 €

✓ **Izvori financiranja:**

- Proračunski program: 1003 – Komunalne djelatnosti
- Proračunski program: 1017 – Program održavanja i građenja objekata
- Proračunske aktivnosti/projekti: T100600 – Održavanje i građenje objekata, A100303 – Izrada projektne dokumentacije

Ključna aktivnost	Planirani rok postignuća aktivnosti	Rok provedbe mjere
Provedba projekata prostornog uređenja	Prosinac tekuće godine	Svibanj 2029.
Upravljanje i održavanje materijalne imovine u vlasništvu Općine	Prosinac tekuće godine	Svibanj 2029.

Pokazatelji rezultata (projekcija 2025.-2029.):	2024 (polazno)	2025	2026	2027	2028	2029
Broj novoizrađene prostorno-planske dokumentacije	1	1	2	2	2	2
Broj održavanih objekata	21	21	22	22	23	23

Mjera 10: Daljnji razvoj komunalne infrastrukture u ruralnim područjima

Mjera 10 obuhvaća aktivnosti tekućeg i investicijskog održavanja javnih površina, nerazvrstanih cesta, groblja, javnih zelenih površina te poljskih puteva, kao i nabavu opreme za održavanje komunalne infrastrukture. Cilj je osigurati funkcionalnost i sigurnost komunalnih sustava, poboljšati uvjete života u svim naseljima općine te stvoriti pretpostavke za održivi gospodarski razvoj. Mjera uključuje i investicijske projekte poput izgradnje i rekonstrukcije cesta, kulturnih centara, mrtvačnica te uređenja dječjih igrališta.

✓ **Planirani iznos (2025.):** 952.300,00 €

✓ **Izvori financiranja:**

- Proračunski program: 1009 – Program građenja objekata i uređaja komunalne infrastrukture
- Proračunski program: 1003 – Komunalne djelatnosti
- Proračunske aktivnosti/projekti: A100315 – Program građenja objekata i uređaja komunalne infrastrukture, , A100301 – Program održavanja komunalne infrastrukture, A100303 – Izrada projektne dokumentacije, A100310 – Održavanje čistoće javnih površina, A100311 – Održavanje nerazvrstanih cesta, A100324 – Prilagodba klimatskim promjenama

Ključna aktivnost	Planirani rok postignuća aktivnosti	Rok provedbe mjere
Tekuće i investicijsko održavanje komunalne infrastrukture	Prosinac tekuće godine	Svibanj 2029.
Uređenje i opremanje javnih površina	Prosinac tekuće godine	Svibanj 2029.
Investicijski zahvati (ceste, kulturni centri, igrališta, mrtvačnice)	Prosinac tekuće godine	Svibanj 2029.

Pokazatelji rezultata (projekcija 2025.–2029.):	2024 (polazno)	2025	2026	2027	2028	2029
Održavanje javnih površina (m ²)	20.000	20.000	20.500	21.000	21.500	22.000
Održavanje nerazvrstanih cesta (km)	19	19	19,5	20	20	20,5
Posađeno novih sadnica drveća	80	120	100	80	50	50
Broj naselja s izgrađenim nogostupom	3	5	6	7	7	7

9.4. PRIORITET 4 – Unapređenje kvalitete upravljanja razvojem

Mjera 11: Jačanje kapaciteta za pripremu i provedbu razvojnih projekata te za primjenu novih oblika upravljanja

Mjera 11 je usmjerena na unapređenje rada općinskih tijela kroz jačanje administrativnih i tehničkih kapaciteta, osiguravanje transparentnog i učinkovitog pružanja usluga te pravovremenu pripremu i provedbu razvojnih projekata. Obuhvaća financiranje rada predstavničkih tijela, mjesnih odbora i općinske uprave, uključujući troškove zaposlenika, opremanja, stručnog usavršavanja te organizaciju aktivnosti vezanih uz javne potrebe. Cilj je povećati učinkovitost lokalne samouprave, unaprijediti digitalizaciju usluga i podići razinu stručne osposobljenosti zaposlenika.

✓ **Planirani iznos (2025.): 805.200,00 €**

✓ **Izvori financiranja:**

- Proračunski program: 1001 – Predstavnička tijela – općinsko vijeće i mjesni odbori
- Proračunski program: 1002 – Načelnik općine i upravni odjel
- Proračunske aktivnosti/projekti: A100101 – Naknade članovima vijeća, A100102 – Naknade članovima poglavarstva, A100103 – Političke stranke, A100105 – Redovno poslovanje, A100201 – Redovno poslovanje upravnog odjela – tekuće, A100202 – Redovno poslovanje upravnog odjela – kapitalno

Ključna aktivnost	Planirani rok postignuća aktivnosti	Rok provedbe mjere
Osiguravanje sredstava za rad predstavničkih tijela	Prosinac tekuće godine	Svibanj 2029.
Otplata kredita, troškovi reprezentacije i tekuća pričuva	Prosinac tekuće godine	Svibanj 2029.
Financiranje zaposlenika i materijalnih rashoda općinske uprave	Prosinac tekuće godine	Svibanj 2029.
Organizacija javnih događanja	Prosinac tekuće godine	Svibanj 2029.

Pokazatelji rezultata (projekcija 2025.–2029.):	2024 (polazno)	2025	2026	2027	2028	2029
Broj održanih sjednica općinskog vijeća	6	8	8	9	9	10
Broj digitaliziranih usluga koje pruža JLS	1	2	3	3	4	5
Broj zaposlenika na stručnim seminarima	3	5	6	6	7	7
Broj organiziranih i održanih manifestacija i događaja	2	4	4	5	5	6

Mjera 12: Podizanje svijesti i znanja o zaštiti od svih ugroza

Mjera 12 je usmjerena na jačanje sustava civilne i protupožarne zaštite radi povećanja sigurnosti stanovništva i imovine na području Općine. Cilj je osigurati pravovremenu i

učinkovitu reakciju u slučaju nepogoda, razvijati preventivne mjere te omogućiti kontinuirano funkcioniranje i opremanje vatrogasnih društava, civilne zaštite i drugih relevantnih službi. Poseban naglasak stavlja se na stručno usavršavanje, organizaciju pokaznih vježbi i nabavu opreme.

✓ **Planirani iznos (2025.):** 79.300,00 €

✓ **Izvori financiranja:**

- Proračunski program: 1004 – Društvene djelatnosti
- Proračunske aktivnosti/projekti: A100400 – Ostale javne potrebe, A100406 – Vatrogasna zajednica Općine, A100504 – Gorska služba spašavanja

Ključna aktivnost	Planirani rok postignuća aktivnosti	Rok provedbe mjere
Financiranje Vatrogasne zajednice i DVD-a	Prosinac tekuće godine	Svibanj 2029.
Osiguranje sredstava za sustav civilne zaštite	Prosinac tekuće godine	Svibanj 2029.
Donacije i podrška HGSS-u	Prosinac tekuće godine	Svibanj 2029.
Organizacija edukacija i pokaznih vježbi	Prosinac tekuće godine	Svibanj 2029.

Pokazatelji rezultata (projekcija 2025.-2029.):	2024 (polazno)	2025	2026	2027	2028	2029
Broj kupljene opreme za civilnu zaštitu	2	4	5	6	6	7
Broj aktivnih DVD-a	4	4	4	4	4	4
Broj uplaćenih donacija	1	2	3	4	5	6
Broj provedenih edukacija i vježbi	1	2	2	3	3	3

10. Okvir za praćenje i izvještavanje

Praćenje i vrednovanje predstavljaju ključne dijelove procesa strateškog planiranja. U kontekstu provedbe Provedbenog programa Općine Špišić Bukovica, praćenje obuhvaća sustavno prikupljanje, analizu i usporedbu podataka o unaprijed definiranim pokazateljima rezultata, s ciljem praćenja napretka mjera utvrđenih aktom strateškog planiranja. Rokovi i postupci praćenja te izvještavanja o provedbi strateških akata propisani su Pravilnikom o rokovima i postupcima praćenja i izvještavanja o provedbi akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave („Narodne novine“, br. 6/19). Prema navedenom Pravilniku, ciljevi praćenja i izvještavanja su:

- ✓ sustavno praćenje uspješnosti provedbe ciljeva i mjera strateških akata
- ✓ učinkovito upravljanje provedbom te kontinuirano unapređivanje javnih politika korištenjem rezultata praćenja i izvještavanja
- ✓ pružanje pravovremenih i relevantnih informacija donositeljima odluka pri određivanju razvojnih prioriteta, donošenju odluka na strateškoj razini i reviziji akata strateškog planiranja, kroz analizu učinaka, ishoda i rezultata
- ✓ utvrđivanje nenamjernih pozitivnih i negativnih posljedica provedbe planskih dokumenata
- ✓ povezivanje politika, programa, prioriteta, mjera i razvojnih projekata
- ✓ osiguranje transparentnosti i odgovornosti u korištenju javnih sredstava te informiranje javnosti o učincima njihove potrošnje

Radi praćenja napretka u provedbi mjera i ostvarenju povezanih pokazatelja, nositelj izrade Provedbenog programa podnosi izvješća izvršnom tijelu. U izradi izvješća sudjeluju lokalni koordinatori, odgovorni za praćenje i izvještavanje u skladu sa zakonskim odredbama. Općinsko vijeće zaprima i razmatra izvješća, odobrava ih te daje preporuke za poboljšanje provedbe. Okvir za praćenje provedbe detaljno je definiran u Prilogu 1., koji čini sastavni dio ovog Provedbenog programa.

11. Prilozi

Prilog 1. Predložak za izradu Provedbenog programa jedinice lokalne samouprave

Literatura

1. Plan razvoja Virovitičko-podravske županije za razdoblje od 2021. do 2027. godine. Dostupno na: <https://www.vpz.hr/plan-razvoja-viroviticko-podravске-zupanije-razdoblje-2021-do-2027-godine/>, 10.07.2025.
2. Strateška studija utjecaja na okoliš Virovitičko-podravske županije za razdoblje od 2021. do 2027. godine. Dostupno na: https://www.vpz.hr/wp-content/uploads/2022/02/STRATESKA-STUDIJA-Plan-razvoja-VPZ-2021-2027_CISTOPIS-1.pdf, pristupljeno 10.07.2025.
3. Županijska uprava za ceste Virovitičko-podravske županije. Dostupno na: <https://www.zucvirovitica.hr/o-nama/ceste/>, pristupljeno 13.07.2025.
4. Nacionalna razvojna strategija Republike Hrvatske do 2030. godine. Dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2021_02_13_230.html, 13.07.2025.
5. Strategija prometnog razvoja Republike Hrvatske (2017. - 2030.). Dostupno na: <https://mmpi.gov.hr/UserDocsImages/arhiva/MMPI%20Strategija%20prometnog%20razvoja%20RH%202017.-2030.-final.pdf>, 15.07.2025.
6. Strategija održivog razvoja turizma do 2030. godine. Dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/full/2023_01_2_18.html, 15.07.2025.

Popis slika

Slika 1: Teritorijalna podjela Virovitičko-podravske županije.....	8
Slika 2: Fotografije s područja općine Špišić Bukovica	10
Slika 3: Cestovna mreža općine Špišić Bukovica	19
Slika 4: Mreža cesta u Virovitičko-podravskoj županiji	20
Slika 5: Vodoopskrbna mreža općine Špišić Bukovica	21
Slika 6: Plinska mreža na području Općine Špišić Bukovica.....	23
Slika 7: Reciklažno dvorište Općine Špišić Bukovica	27

Popis tablica

Tablica 1: SWOT analiza - Resursi, prostor, prirodni te ljudski potencijal	16
Tablica 2: SWOT analiza infrastrukture	24
Tablica 3: Popis zaštićenih kulturnih dobara.....	29
Tablica 4: SWOT za gospodarstvo.....	34
Tablica 5: Strateški ciljevi/prioriteti i posebni ciljevi Plana razvoja Virovitičko-podravske županije za razdoblje od 2021. do 2027. godine.....	37
Tablica 6: Planirani projekti Općine Špišić Bukovica.....	38
Tablica 7: Prioriteti i mjere Općine Špišić Bukovica u razdoblju od 2025. do 2029. godine ...	40